

EuroPsy

Det europæiske certifikat i Psykologi

EFPA regelsæt for EuroPsy, med bilag

December 2009

Indhold

1. Indledning	3
2. EFPA regelsæt om EuroPsy, det europæiske certifikat i Psykologi	7
Afsnit A. EuroPsy, det europæiske certifikat i Psykologi.....	7
Afsnit B. Bedømmelseskomitéer	9
Afsnit C. Ansøgningsprocedure for EuroPsy certifikatet	11
Afsnit D. Klagevejledning og procedure	12
Afsnit E. Diverse.....	12
3. Register over EuroPsy certificerede psykologer	13
Bilag I. Definitioner	14
Bilag II. Rammer og minimumstandarder for uddannelse og træning af psykologer.....	16
Beskrivelse af indholdet i curriculum	17
Minimumkrav til uddannelses- og træningsprogrammet.....	22
Bilag III Kompetencer og kompetenceprofilering	23
Psykologkompetencer	23
Procedurer for EuroPsy Profilerings.....	28
Bilag IV. EuroPsy certifikat og ansøgningskema.....	30
Bilag V. Superviseret praksis.....	33
Bilag VI. Vedligeholdelse.....	38
Bilag VII. EuroPsy det europæiske certifikat i Psykologi historisk set	40
Bilag VIII. Relevante publikationer.....	45

1. Indledning

Baggrund

I de seneste årtier har udbuddet af psykologydelser i Europa gennemgået betydelige ændringer i indhold og form. Tidligere er psykologer blevet uddannet og har anvendt deres viden i nationalt definerede rammer, der er kendetegnet ved forskellige uddannelsesmæssige traditioner, forskellige former for beskæftigelse, grader af statslig inddragelse og sprog. Med sine rødder i filosofi og medicin, og udviklet under vidt forskellige politiske og økonomiske betingelser, har uddannelsen af psykologer antaget forskellige former i forskellige lande; i nogle med vægt på en længerevarende og ensartet uddannelse, offentlig finansiering og regulering ved lov, i andre med vægt på tidlig differentiering og markedsbaseret konkurrence med andre erhverv. I denne periode er kvaliteten af uddannelse og faglige tjenesteydelser blevet betydeligt forbedret, og der er sket en vækst i omfanget af retslige reguleringer af psykologer i hele Europa.

Den stigende internationalisering af økonomien i almindelighed, samt implementeringen af et fælles indre marked inden for Den Europæiske Union (EU) har stimuleret bevægeligheden blandt fagfolk samt øget formidlingen af tjenesteydelser på tværs af nationale grænser. Der er også gjort store tiltag med hensyn til den uddannelsesmæssige bevægelighed, navnlig på akademisk niveau. Som en konsekvens af Bologna-erklæringen fra 1999, foregår der i øjeblikket i hele Europa en samlet reform af strukturen for universitetsuddannelser med det mål at have skabt "a European Higher Education Area" [et fælles europæisk forum for videregående uddannelse] inden 2010. Europa Kommissionens dagsorden stiler mod yderligere tiltag i samme retning. Således har Kommissionen opnået en radikal ændring af strukturen for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, som er blevet accepteret af Europa Parlamentet og det Europæiske Råd med henblik på at fremme den frie bevægelighed for fagfolk i hele Europa.

Efter 20 år, er Generaldirektiv 89/48/EU, som har skabt rammerne for erhverv der er reguleret ved lov (bortset fra de syv erhverv med såkaldte vertikale eller »særlige« direktiver), blevet erstattet af et nyt direktiv 2005/36/EU, der blev vedtaget i september 2005, og er under implementering (2007) i alle 27 EU lande. Denne udvikling er af åbenlys relevans for psykologer og deres klienter. Psykologer burde, ligesom andre fagfolk, have mulighed for at gennemføre deres uddannelse og udøve deres erhverv overalt i EU. Klienter, hvad enten de er individuelle borgere eller institutioner, bør kunne modtage tjenesteydelser af kompetente psykologer i overensstemmelse med deres interesser og rettigheder, overalt inden for EU.

På grund af den diversitet, som har udviklet sig gennem tiden i uddannelsesstruktur og praksis, har arbejdet med at opnå målene om ensartethed, gennemsigtighed og fleksibilitet i de uddannelsesmæssige og faglige organisationer, der går over nationale grænser, ikke været nemt. Der skal findes fælles rammer for at kunne sammenligne og fastslå ækvivalensen af faglige og uddannelsesmæssige kvalifikationer, og fælles standarder skal fastsættes for at kunne sikre niveauerne for ekspertise og professionel kvalitet i hele EU. Dette udgør en stor udfordring, da det kræver en ændring af eksisterende organisation og praksis; og det kræver, at de særinteresser, der øver indflydelse på dem, skal overvindes. Det er især vigtigt for faglige fællesskaber at undgå defensive holdninger og unødigt beskyttelse af nationale interesser, samt at definere et fælles perspektiv for erhvervet, der omfatter udvikling, uddannelse og træning af fagets udøvere.

Udviklingen inden for psykologerhvervet

I de seneste årtier er der inden for faget psykologi gjort mange bestræbelser på at skabe ensartede rammer og standarder for hele Europa. I 1990 vedtog European Federation of Professional Psychologists Associations [Sammenslutningen af Professionelle Europæiske Psykologer] (EFPPA) et sæt "Optimal Standards for the Profession of Psychology" [optimale standarder for psykologerhvervet] (EFPPA 1990), hvori kravene til den akademiske uddannelse og faglige træning af psykologer blev fastsat. "European Network of Organizational and Work Psychologists" [Det europæiske netværk af arbejds- og organisationspsykologer] (ENOP) har på grundlag af en Copernicus-bevilling fra Europa Kommissionen udarbejdet curriculumrammer og minimumstandarder inden for arbejds- og organisationspsykologi (Roe et al. 1994; ENOP, 1998). En arbejdsgruppe af europæiske psykologer fulgte en lignende fremgangsmåde, da de definerede rammerne for uddannelse og træning af europæiske psykologer i forbindelse med EU's Leonardo da Vinci-program (Lunt, 2000; Lunt et al. 2001a, Lunt 2002). Det resulterede i et dokument, benævnt "EuroPsyT, a framework for education and training for Psychologists in Europe" [EuroPsyT, rammer for Uddannelse og Træning af Psykologer i Europa], der har været til bred diskussion i alle de europæiske psykologforeninger og som blev tiltrådt på European Federation of Psychological Associations' (EFPA, efterfølgeren til EFPPA) kongres i 2001. Rammerne danner grundlag for en videre udvikling, som sandsynligvis vil resultere i en to-trins struktur, der omfatter EuroPsy - det europæiske certifikat i Psykologi - som den grundlæggende standard for selvstændigt udøvet praksis, samt en række videregående (eller specialist-) certifikater i psykologi, som bygger ovenpå denne. Rammerne er i et betydeligt omfang udviklet på baggrund af British Psychological Society's [den britiske psykologforenings] (BPS) arbejde med udviklingen af egne faglige standarder for psykologer, som er resulteret i "Standards of Proficiency for Applied Psychology" [Færdighedsstandarder for anvendt psykologi]. Et vigtigt bidrag fra dette arbejde er fastsættelsen af definitioner på kompetencer, der vurderes som værende resultater af uddannelse og træning, snarere end en udelukkende tillid til akademiske curricula.

Europa Kommissionen er også tilhænger af en "kompetence" tilgang, som lægger vægt på gennemsigthed, og som giver mulighed for kompetenceevaluering på tværs af en række sammenhænge. Dette kan ses i det såkaldte "Tuning"-projekt (Tuning Educational Structures in Europe), som er en del af implementeringen af Bologna-erklæringen, der sigter mod at udvikle et sæt generiske og specifikke kompetencer, der fører til læringsresultater på forskellige områder. "Tuning"-projektet begyndte i 2000 som et projekt, der skulle forbinde de politiske mål i Bologna-processen med initiativerne fra Lissabon-ankendelseskonventionen. Dets første fase omfattede en række områder, dog ikke psykologi; i anden fase er psykologi varetaget af en lille gruppe personer, som også var involveret i udviklingen af EuroPsy certifikat. På nuværende tidspunkt evalueres ækvivalensen af akademiske kvalifikationer af National Academic Recognition Information Centre (NARIC) på nationalt plan, der er nedsat under European Network of Information Centres (ENIC) på europæisk plan. Det er håbet, at kombinationen af curriculumspecifikationer sammen med en angivelse af professionelle psykologers kompetencer, som præsenteret i EuroPsy certifikat, vil muliggøre en mere gennemsigtig evaluering af ækvivalens og højne kvaliteten af professionelle tjenesteydelser til klienterne.

Formålet med EuroPsy certifikatet

EuroPsy (eller det europæiske certifikat i Psykologi) er et stort skridt fremad i bestræbelserne på at fremme psykologers bevægelighed og klienters adgang til psykologiske ydelser af høj kvalitet over hele Europa. Med udgangspunkt i de uddannelsesmæssige rammer og minimumsstandarder for EuroPsyT, som blev vedtaget i 2001, og det såkaldte europæiske certifikat, som blev vedtaget i 2005, er EuroPsy certifikat en rettesnor eller et sæt af europæiske standarder for psykologi, der skal fungere som grundlag for at kunne vurdere psykologers akademiske uddannelse og faglige træning på tværs af forskellige lande i EU og andre lande inden for EFPA. Dette dokument (EFPAs regelsæt og bilag til EuroPsy) indeholder EFPAs regelsæt og bilag til det europæiske certifikat i Psykologi (EuroPsy).

EuroPsy certifikat er udviklet i EFPA regi, der også forestår udviklingen af certifikater på et højere niveau inden for mere specialiserede områder af psykologisk praksis. EuroPsy (det europæiske certifikat i Psykologi) dokumenterer et fagligt niveau for psykologer der udøver selvstændigt klinisk arbejde på det grundlæggende niveau. Certifikater på et videregående niveau (på mere specialiserede områder såsom klinisk psykoterapi, arbejds- og organisationspsykologi, pædagogisk psykologi, osv.) vil blive udviklet for at kunne dokumentere at psykologen har opnået et højere kompetence- og ekspertniveau inden for specialiserede praksisområder.

Under udviklingen af regelsættet har der været særlig fokus på de mange forskellige uddannelses-, erhvervs- og reguleringsmæssige niveauer, der for øjeblikket findes i Europa. Det er taget til efterretning, at undervisningsplanerne er forskellige i længde såvel som i tilstedeværelsen eller fraværet af differentiering eller specialisering. For at kunne udtænke en struktur, der kan passe hensigtsmæssigt ind i disse forskellige former for uddannelse og træning, er der i EFPAs regelsæt for EuroPsy certifikat en differentiering mellem superviseret og selvstændigt udøvet praksis – en differentiering mellem en række faglige sammenhænge, hvori psykologer arbejder, og en differentiering mellem det niveau man har ved sin indtræden i erhvervet og en senere specialisering. Formålet med det grundlæggende EuroPsy certifikat er at fastsætte en standard for superviseret og/eller selvstændigt udøvet praksis i normalt én faglig sammenhæng ved indtræden i erhvervet. Denne standard definerer minimumskrav, som de enkelte psykologer forventes at overstige. Det grundlæggende EuroPsy certifikat repræsenterer ikke en autorisation til at praktisere, og skal ikke afløse eller erstatte nationale EFPA regelsæt for EuroPsy autorisationsordninger. I det omfang standarden for det grundlæggende EuroPsy certifikat anses for at være hensigtsmæssig i forskellige nationale rammer, er det håbet, at den bliver taget i betragtning i udviklingen af fremtidige ændringer af autorisationer i EFPAs EuroPsy regelsæt.

Formålet med de videregående certifikater/specialistcertifikater

Formålet med de kommende videregående certifikater (specialistcertifikater) er at fastsætte kravene til selvstændigt udøvet praksis indenfor et afgrænset fagområde for erfarne psykologer, f.eks. for at angive en konsulent- eller specialiststatus. På nuværende tidspunkt er der udviklet videregående certifikater i (i) psykoterapi og (ii) arbejds- og organisationspsykologi. Flere videregående certifikater vil sandsynligvis blive udviklet og vil alle bygge videre på den grundlæggende EuroPsy certifikat standard. I nogle lande kræves der kvalifikationer på et videregående niveau, før psykologer må påtage sig særlige opgaver. Dette kan indebære, at udviklingen af videregående certifikater i fremtiden kan føre til restriktioner i de rammer, niveauer og opgaver, hvori indehaverne af det grundlæggende EuroPsy certifikat findes kompetente til at praktisere selvstændigt. Dette vil blive afgjort i det land, hvori der praktiseres i henhold til EFPAs EuroPsy certifikat regelsæt for praksis i det pågældende land.

Vejledende principper

En række vejledende principper har dannet udgangspunkt for arbejdet med at udvikle EuroPsy (det europæiske certifikat i Psykologi) hvorunder den europæiske standard er integreret. Disse principper tilgodeser følgende formål:

- 1) at øge tilgængeligheden af kompetente psykologiske tjenesteydelser over hele Europa. Enhver borger og enhver institution skal kunne få psykologhjælp hos en kompetent og kvalificeret psykolog, og certifikaterne på de forskellige niveauer skal bidrage til at nå dette mål.
- 2) via en kvalitetssikring, at beskytte klienter og borgere i Europa samt beskytte befolkningen mod ukvalificerede udbydere.
- 3) at stille et instrument til rådighed, der fremmer bevægeligheden for psykologer ved at give dem mulighed for at praktisere overalt i Europa, forudsat at de besidder de behørig kvalifikationer.
- 4) at sikre, at EuroPsy certifikatet tildes på grundlag af: (a) dokumentation for gennemført akademisk curriculum i psykologi af et tilfredsstillende omfang, (b) dokumenteret kompetence i udøvelsen af det professionelle kliniske arbejde i den superviserede praksis (c) godkendelse af de europæiske (såvel som nationale) etiske standarder for psykologer.
- 5) at sikre, at EuroPsy certifikat kravene er retfærdige og undgår at favorisere eller forfordele psykologer på grundlag af nationale forskelle eller andre forskelle i uddannelsesmæssige eller faglige baggrunde samt at sikre, at den anerkender tjenesteydelser af høj kvalitet som det fremherskende princip. Dette indebærer, at EuroPsy regelsættet ikke indeholder specifikke krav til organiseringen eller indholdet af den akademiske uddannelse eller arten og organiseringen af det superviserede kliniske arbejde i den professionelle praksis.
- 6) at sikre, at psykologen er kvalificeret til at praktisere såvel på et indtrædelsesniveau i faget som videre frem.
- 7) at forpligte psykologen til aktivt at vedligeholde kompetencen. Af denne grund tildes EuroPsy certifikat for en begrænset periode og skal ligeledes fornyes for en begrænset periode ved indsendelse af dokumentation om fortsat professionel praksis og faglig udvikling.
- 8) at respektere de allerede eksisterende nationale regelsæt for psykologer.

2. EFPA regelsæt for EuroPsy, det europæiske certifikat i Psykologi

Hensigten med det europæiske certifikat i Psykologi (herefter EuroPsy) er, at beskrive en standard for akademisk uddannelse og faglig træning, der er en information til klienter, arbejdsgivere og kolleger om, at en psykolog kan anses for at have opnået de nødvendige kompetencer for at kunne udføre tjenesteydelser som psykolog.

EuroPsy har til formål at fastsætte en fælles kompetencestandard i samtlige lande, hvor det udstedes. Med EuroPsy imødeses den frie bevægelighed for psykologer på tværs af landene i den Europæiske Union og i andre lande, der har accepteret standarden og tilstræber en organisation der understøtter det.

EuroPsy kan tildeles individuelle psykologer, der opfylder betingelserne i disse EFPA regelsæt for EuroPsy.

En person, der er i besiddelse af EuroPsy certifikat refereres til som "Registreret EuroPsy Psykolog".

Afsnit A. EuroPsy, det europæiske certifikat i Psykologi

Artikel 1: EuroPsy *₁ omfatter et sæt standarder for uddannelse og træning for professionelle psykologer som beskrevet i bilag II og III.

Artikel 2: De enkelte psykologer er berettigede til optagelse i det europæiske register over EuroPsy psykologer (herefter "registret") og til at indehave EuroPsy certifikat, hvis de:

- a) har gennemført et nationalt godkendt akademisk curriculum i psykologi på et universitet eller tilsvarende institution, som ved lov eller sædvane fører til en nationalt anerkendt titel eller kvalifikation som "psykolog". Det er en forudsætning, at curriculum har en varighed svarende til mindst fem års fuldtidsstudie (300 ECTS) og lever op til rammerne, som beskrevet i bilag II;
- b) kan fremvise dokumentation for superviseret praksis som praktiserende psykolog efter kandidateksamen med en varighed af mindst et års fuldtidsarbejde (eller tilsvarende) og kan fremvise supervisorernes evaluering af en tilfredsstillende udførsel af arbejdet (jf. bilag I og bilag V); samt
- c) har indgivet et skriftligt løfte til den nationale bedømmelseskomité om, at de tilslutter sig principperne for professionel adfærd, som fastsat i EFPAs "Meta-Code of Professional Ethics" og vil udføre faglige aktiviteter i overensstemmelse med det etiske kodeks, der er defineret af den nationale psykologforening i det land, hvori der praktiseres.

Artikel 3: På grundlag af en godkendelse af den dokumentation, som er nævnt i artikel 2, kan en person optages i registret og tildeles EuroPsy certifikatet.

Artikel 4: EuroPsy certifikatet mister sin gyldighed efter 7 år, medmindre det fornyes.

Artikel 5: I forbindelse med fornyelse kan EuroPsy certifikatet genudstedes til alle psykologer, som:

*1 Det europæiske certifikat i Psykologi refererer herefter til det grundlæggende europæiske certifikat i Psykologi (EuroPsy), som beskrevet i indledningen

- a) kan fremvise dokumentation for vedligeholdelse af faglig kompetence i form af et bestemt antal praksistimer som psykolog, og videreuddannelse og faglig udvikling som angivet i bilag VI;
- b) har indgivet et skriftligt tilsagn til den nationale bedømmelseskomité om, at de tilslutter sig principperne for professionel adfærd, som fastsat i EFPAs "Meta-Code of Professional Ethics" og vil udføre de faglige aktiviteter i overensstemmelse med det etiske kodeks, der er defineret af den nationale psykologforening i det land, hvori der praktiseres.

Artikel 6: EuroPsy certifikatet vil i indhold og udformning være identisk med modellen i dette dokument (bilag IV).

Artikel 7: Der kræves i ansøgningsskemaet til EuroPsy certifikat oplyst følgende: Oplysninger om universitetsuddannelse, praktiserfaring, superviseret praksis, herunder faglige kompetencer, arbejdsopgaver og anvendt disciplin (klinisk psykologi/sundhedspsykologi, pædagogisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi, eller andet), inden for hvilke de registrerede EuroPsy certifikat psykologer har arbejdet for at kunne kvalificere sig.

Artikel 8: De oplysninger, der skal indgå i det europæiske register er: Registrantens navn og arbejds- eller bopælsadresse, universitetsuddannelse, det land hvori der praktiseres, anvendt disciplin samt sted og dato for udstedelse af certifikatet ved National Awarding Committee [herefter den nationale bedømmelseskomité].

Artikel 9: Den registrerede EuroPsy certifikat psykolog anses for kvalificeret til selvstændigt at udøve praksis som psykolog inden for den anvendte disciplin, der er nævnt i registreringsoplysningerne, for så vidt som der ikke findes restriktioner fra de nationale regelsæt i det pågældende land. Dette gælder i alle de lande, hvor de nationale EFPA medlemsorganisationer har accepteret EuroPsy certifikat og dens regelsæt.

Artikel 10: Den registrerede EuroPsy certificerede psykolog anses for kvalificeret til at udøve praksis under supervision (se bilag 1) som psykolog inden for enhver af de andre faglige kontekster, i alle de lande, hvor det nationale EFPA medlemsorganisation har accepteret EuroPsy certifikatet og dets EFPA regelsæt for EuroPsy certifikat.

Artikel 11: Psykologens sagsmappe vil blive:

- a) fjernet fra registret i følgende tilfælde:
 - (i) ved EuroPsy certifikatets udløb (jf. art. 4);
 - (ii) efter anmodning fra indehaveren;
 - (iii) når en domstol eller en national komité har idømt indehaveren en straf eller et tilhold, som forbyder ham/hende at udøve erhvervet som psykolog, såsom fjernelse fra et nationalt register eller tilbagekaldelse af en national autorisation;
- b) psykologens sagsmappe i registret vil være betegnet som "suspenderet", når en domstol eller en national komité har idømt en straf eller et tilhold, som suspenderer indehaverens ret til at udøve psykologerhvervet. Betegnelsen "suspenderet" vil blive fjernet, når suspensionen i det pågældende land udløber.

Afsnit B. Bedømmelseskomitéer

- Artikel 12: Ansvar for at tildele EuroPsy certifikatet og optage en person i registret i henhold til regelsættet ligger hos European Awarding Committee [herefter den europæiske bedømmelseskomité]. I overensstemmelse med regelsættet uddelegerer komitéen bemyndigelse til at udstede EuroPsy certifikatet til de nationale bedømmelseskomitéer, i de lande hvor EFPA medlemsorganisationer har accepteret EuroPsy certifikat og regelsættene.
- Artikel 13: Den europæiske bedømmelseskomité består af en formand og op til tolv andre medlemmer. Kandidater udpeges af medlemsorganisationerne. Medlemmerne udnævnes for en periode på op til fire år med mulighed for genvalg én gang af EFPA's administrerende råd, the Executive Council. Medlemmer skal stamme fra hvert deres oprindelsesland inden for EFPA, og repræsentere de væsentligste anvendte discipliner i psykologi og der skal skabes en balance mellem dem, der arbejder som kliniske psykologer og dem, der arbejder på universiteter og er involveret i grunduddannelsen af psykologer.
- Artikel 14: Den europæiske bedømmelseskomité er ansvarlig for tilsynet med EuroPsy certifikatet og dens regelsæt og for at sikre, at registreringen og tildelingen af EuroPsy certifikat sker i overensstemmelse med disse regelsæt.

Komitéens opgaver omfatter følgende:

- a) at uddelegere bemyndigelse til at tildele EuroPsy certifikatet til de nationale bedømmelseskomitéer;
 - b) at vejlede de nationale bedømmelseskomitéer;
 - c) at sikre, de nationale organers ensartede tolkning af de europæiske standarder og at koordinere arbejdet i de nationale bedømmelseskomitéer;
 - d) at kontrollere, at hver national bedømmelseskomité implementerer EFPA regelsættet om EuroPsy certifikatet korrekt;
 - e) at gøre tiltag mod at suspendere en national bedømmelseskomité, hvis der er tegn på dårlig forvaltning eller misbrug af EFPA regelsættet om EuroPsy certifikat;
 - f) at behandle klager over afgørelser truffet af nationale bedømmelseskomitéer;
 - g) at udarbejde en rapport hvert andet år til det administrerende råd, the Executive Council og generalforsamlingen i EFPA;
 - h) at holde kontakten og arrangere et årligt møde med formændene for de nationale bedømmelseskomitéer;
 - i) at samarbejde med de nationale forbund for at afhjælpe årsagerne til en suspension af den nationale bedømmelseskomité;
 - j) at tilse opretholdelsen af det europæiske register;
 - k) at fungere som rådgivende organ for Europa Kommissionen om spørgsmål vedrørende anerkendelse af psykologers kvalifikationer i Europa.
- Artikel 15: Tildeling af EuroPsy certifikatet i et land foretages af en national bedømmelseskomité, som er udpeget af den nationale EFPA medlemsorganisation. Den nationale bedømmelseskomité får delegeret bemyndigelse fra den europæiske bedømmelseskomité til at tildele EuroPsy certifikat. I lande med en anden (andre) repræsentativ(e) psykologforening(er) er medlemsorganisationen forpligtet til at søge samarbejde med denne (disse) forening (er) i stiftelsen af den nationale bedømmelseskomité.

Artikel 16: Den nationale bedømmelseskomité består af en formand og mellem fire og otte andre medlemmer. De er udpeget af den nationale medlemsorganisation for psykologer (bilag I) for en periode på op til fire år med mulighed for genvalg én gang. Den nationale bedømmelseskomité skal være repræsentativ for den mest fremherskende gruppe af psykologer i det pågældende land. Medlemmerne af den nationale bedømmelseskomité skal udpeges så den repræsenterer de væsentligste psykologfaglige kontekster i det pågældende land og skabe en balance mellem de psykologer, der arbejder som praktiserende psykologer og dem, der arbejder på universiteter og er involveret i grunduddannelsen af psykologer.

Artikel 17: Den nationale bedømmelseskomités ansvar omfatter følgende:

- a) at redegøre for alle godkendelsesprocedurer til den europæiske bedømmelseskomité;
- b) at præcisere, hvordan en ansøger skal fremlægge dokumentation for faglige kompetencer;
- c) at udarbejde og offentliggøre en liste over aktuelt godkendte curricula for akademisk psykologuddannelse, herunder uddannelsesgrad;
- d) at rådgive de højere læreranstalter om betingelserne for godkendelse;
- e) at udstede retningslinjer for supervisorers kompetenceevaluering;
- f) at udarbejde en standardformular som skal underskrives af ansøgerne, der forpligter dem til at overholde de etiske regler;
- g) at fastsætte gebyret for administrationsomkostninger, der skal betales af ansøgerne;
- h) at træffe beslutning om hver enkelt EuroPsy certifikat ansøgning, enten ved at underrette ansøgeren om grundene til, at ansøgningen blev, eller ikke blev, godkendt;
- i) at udstede EuroPsy certifikatet til de enkelte psykologer;
- j) at føre register over de psykologer, som er blevet tildelt EuroPsy certifikat;
- k) at føre arkiv over alt ansøgningsmateriale i en periode på 15 år;
- l) at udarbejde en årlig aktivitetsrapport til den europæiske bedømmelseskomité;
- m) at bidrage med relevante oplysninger og deltage i det årlige møde for formændene af de nationale bedømmelseskomitéer;
- n) at virke som rådgivende organ for de behørig myndigheder med henblik på anerkendelse af psykologers faglige kvalifikationer i landet.

Artikel 18: En national bedømmelseskomité, som i henhold til den europæiske bedømmelseskomité ikke virker i overensstemmelse med EFPAs EuroPsy certifikat regelsæt, skal have sin uddelegerede myndighed fjernet af den europæiske bedømmelseskomité, indtil den manglende overholdelse af EFPAs EuroPsy certifikat regelsæt er blevet afhjulpet. En national bedømmelseskomité, hvis uddelegerede myndighed er blevet fjernet, kan ikke udstede EuroPsy certifikater.

Afsnit C. Ansøgningsprocedure for EuroPsy certifikatet

- Artikel 19: Efter at EuroPsy certifikatet er blevet tildelt, kan en kandidat ikke ansøge igen.
- Artikel 20: Ansøgningen skal indgives på en formular, der i indhold og form er lig modellen, som er omfattet af dette dokument (bilag IV). Ansøgningen skal indeholde oplysninger om: universitetsuddannelse, superviseret praksis, en præcisering af de faglige kompetencer og anvendte discipliner, inden for hvilke han/hun har arbejdet under supervision for at kvalificere sig til at varetage selvstændigt udøvet praksis. Ansøgeren skal vedlægge supervisionsbeviser fra sine supervisorer. Ansøgeren skal underskrive en erklæring om, at have til hensigt at udføre de faglige aktiviteter i overensstemmelse med psykologforbundets etiske kodeks i det land, hvori der praktiseres.
- Artikel 21: Den nationale bedømmelseskomité afgør, om kandidaten opfylder kriterierne i artikel 2. Den undersøger de faglige kompetencer og anvendte discipliner, hvori ansøgeren har arbejdet under supervision og/eller har varetaget selvstændig klinisk praksis og afgør i hvilken af de fire fagområder for anvendt praksis, kandidaten er kvalificeret til at udøve selvstændig praksis.
- Artikel 22: Ansøgningen vil først blive behandlet, når kandidaten har betalt gebyret.
- Artikel 23: Den nationale bedømmelseskomité undersøger den vedlagte dokumentation og beslutter, om det er nødvendigt for ansøgeren at indsende yderligere oplysninger. Ansøgeren vil blive underrettet om, hvorvidt den nationale bedømmelseskomité kræver yderligere oplysninger inden for 13 uger efter modtagelsen af den oprindelige ansøgning og betalt gebyr.
- Artikel 24: Hvis der kræves yderligere oplysninger, skal ansøgeren informeres om den nationale bedømmelseskomité's afgørelse inden for 13 uger efter modtagelsen af sådanne yderligere oplysninger.
- Artikel 25: Hvis der ikke kræves yderligere oplysninger, skal ansøgeren underrettes om den nationale bedømmelseskomité's beslutning om enten at tildele eller ikke at tildele EuroPsy certifikat inden for 13 uger efter modtagelsen af den oprindelige ansøgning og betalt gebyr. Hvis ansøgning om EuroPsy certifikat afslås, modtager ansøgeren en detaljeret begrundelse for denne beslutning.
- Artikel 26: Ansøgeren vil blive tildelt EuroPsy certifikat per den dato hvor han/hun er blevet optaget i det europæiske register.
- Artikel 27: Med henblik på vedligeholdelse af EuroPsy certifikatet efter udløb af gyldighedsperioden (artikel 5) eller perioden for overgangsordninger (artikel 34) skal ansøgeren indgive en ansøgning til den nationale bedømmelseskomité i det pågældende land eller i det land, hvor han/hun har til hensigt at praktisere.
- Artikel 28: Ansøgningen om vedligeholdelse skal indeholde oplysninger om vedligeholdelsen af faglig kompetence i form af et bestemt antal praksistimer som psykolog samt videreuddannelse og faglige udvikling som angivet i bilag VI.

Afsnit D. Klagevejledning og procedure

- Artikel 29: En ansøger, hvis ansøgning om EuroPsy certifikatet er blevet afslået af den nationale bedømmelseskomité, kan indgive en klage over denne afgørelse, vedlagt en begrundelse for klagen, til den nationale medlemsorganisation i det pågældende land.
- Artikel 30: Denne nationale medlemsorganisation vil nedsætte et rådgivende udvalg, bestående af mindst tre kompetente fagpersoner til at undersøge klagen. Udvalget vil afgive kendelse om klagen og give en skriftlig beslutning inden 60 dage. Denne beslutning meddeles ansøgeren og den nationale bedømmelseskomité. Det rådgivende udvalg kan søge rådgivning hos den europæiske bedømmelseskomité.
- Artikel 31: Hvis en ansøgers klage afvises, kan ansøgeren klage til den europæiske bedømmelseskomité (artikel 14f). En sådan klage skal indsendes på engelsk, og der skal fremgå en begrundelse for klagen.
- Artikel 32: Den nationale medlemsorganisation i et land, hvor den nationale bedømmelseskomité er blevet frataget sine uddelegerede beføjelser, kan klage over dette til EFPAs Executive Council [det administrerende råd]. Dette administrerende råd vil søge råd hos et europæisk rådgivende udvalg, som er nedsat til lejligheden og indkaldt af EFPAs formand eller en stedfortræder.

Afsnit E. Diverse

- Artikel 33: EFPA regelsættet med bilag til EuroPsy certifikatet er gældende, og kan ændres af generalforsamlingen i EFPA ved en afstemning med 2/3 flertal af de tilstedeværende. Ændringer træder i kraft med virkning fra en af generalforsamlingen i EFPA nærmere bestemt dato, der bestemmes samtidig med at ændringen vedtages.
- Artikel 34: Overgangsordninger vil være gældende for en nærmere fastsat periode efter, at EuroPsy certifikat regelsættet er sat i kraft af EFPAs generalforsamling. Denne periode begynder på datoen for EuroPsy certifikats faktiske ikrafttræden og afsluttes på datoen for EFPAs generalforsamling i 2013. Ansøgere, der før denne dato har fået autorisation til at varetage selvstændigt udøvet praksis som psykologer af et nationalt autorisationsorgan, som er anerkendt af den europæiske bedømmelseskomité og/eller opfylder kravene og betingelserne for at udøve praksis som psykolog i det land, hvori de praktiserer, kan erstatte dokumentationen for deres superviserede praksis som psykolog med en fortegnelse over deres arbejdshistorie, efter de blev kvalificeret som psykologer i selvstændigt udøvet praksis. (I Danmark: autoriseret.) For at EuroPsy certifikat kan tildeles, kræves i disse tilfælde dokumentation for mindst tre års eller tilsvarende selvstændigt udøvet praksis som psykolog inden for de seneste ti år og dokumentation for nuværende kompetencer og vedligeholdelse af kompetencerne (se bilag V og VI). I dette tilfælde har psykologen, som ansøger om EuroPsy certifikat i henhold til disse overgangsordninger yderligere to år efter slutdatoen for overgangsordningerne til at opfylde kravene.
- Artikel 35: Disse regelsæt kan udvides med regler om certifikater i specialistniveau på udvalgte områder inden for psykologi. Sådanne regler vil blive fastlagt i bilagene til disse regelsæt.

Artikel 36: EuroPsy certifikat regelsæt og bilag revideres mindst hvert femte år af EuroPsy certifikats koordinationsgruppe (ECG), der består af formanden for EFPA, et medlem af det administrerende råd og formanden for den europæiske bedømmelseskomité.

Baseret på ECGs rådgivning foretager det administrerende råd nødvendige ændringer i regelsættene. Efter at den nationale bedømmelseskomité er blevet gjort opmærksom på ændringerne, vil de være midlertidigt gældende indtil næste generalforsamling. For at være yderligere gældende skal de bekræftes af generalforsamlingen.

3. Register over EuroPsy certificerede psykologer

- 1) Det europæiske register over EuroPsy certifikat psykologer føres og vedligeholdes af EFPA og består af nationale lister over certificerede psykologer, der er godkendt af den enkelte nationale bedømmelseskomité.
- 2) Det europæiske register indeholder navne og data på alle EuroPsy certificerede psykologer samt en angivelse af indehavere med certifikater på specialistniveau (videregående certifikater)
- 3) EuroPsy certifikat registreringsoplysningerne indføres i det europæiske register, som er en søgbar online funktion med adgang via internettet (www.EuroPsy-certifikat.eu.com/register).
- 4) Data i registret for et land skal opdateres på initiativ af den nationale bedømmelseskomité, når et EuroPsy certifikat udstedes, genudstedes, inddrages eller udløber. Registret skal opdateres, når der udstedes et certifikat på specialistniveau (videregående certifikat) på anvisning fra den nationale bedømmelseskomité. Oplysninger i registret kan kun ændres af EFPA og, hvis der foreligger bemyndigelse, af den nationale bedømmelseskomité.

Bilag I. Definitioner

I EFPAs regelsæt for EuroPsy certifikatet anvendes følgende definitioner: EuroPsy certifikat i psykologi, herefter EuroPsy certifikat, er et regelsæt der beskriver indhold og omfang af undervisning og træning af psykologer, der definerer et standardiseret kvalitetsniveau, som er vedtaget af EFPAs medlemsorganisationer.

En registreret EuroPsy certificeret psykolog henviser til indehaveren af EuroPsy certifikat.

En psykolog er en person, der har bestået et akademisk curriculum i psykologi ved et universitet eller en tilsvarende institution, og har opfyldt øvrige betingelser, som ved lov eller sædvane fører til en national titel eller kvalifikation som "psykolog", forudsat at curriculum har en varighed svarende til mindst fem års fuldtidsstudium (300 ECTS) og opfylder specifikationen i bilag II. Registreringsoplysningerne til, det europæiske certifikat i Psykologi, herefter Registreringsoplysningerne, er et bilag til EuroPsy certifikatet, som på tidspunktet for tildelingen angiver EuroPsy certifikat indehaverens dokumenterede uddannelsesmæssige træning og anvendte disciplin, som beskrevet nærmere i artikel 7.

Det europæiske register over psykologer, herefter Registret, er en fortegnelse over alle registrerede EuroPsy certificerede psykologer og indeholder oplysninger, som er beskrevet nærmere i artikel 8.

Professionelle funktioner (jf. kompetencekategorier) henviser til de seks kategorier af faglige aktiviteter, der udgør de psykologiske tjenesteydelser, som leveres inden for en professionel, kontekst, som nævnt i bilag III, dvs. måldefinition, vurdering, udvikling, intervention, evaluering og kommunikation.

Anvendt disciplin henviser til en bestemt kategori af arbejdsrammer, hvori de psykologiske tjenesteydelser udføres over for en bestemt klientkategori. Anvendte discipliner skal forstås i bred forstand og i dette certifikat som en af følgende: (i) Klinisk psykologi/sundhedspsykologi, (ii) Pædagogisk psykologi, (iii) Arbejds & organisationspsykologi, (iv) Andre.. Hver af disse anvendte discipliner omfatter en bred vifte af aktiviteter. Den fjerde kategori (Andre) henviser til alle andre kontekster, som ikke falder ind under de tre nævnte, og denne kontekst eller dette praksisområde skal udspecificeres på EuroPsy certifikatet (f.eks. retspsykologi, trafikpsykologi, rådgivningspsykologi, psykosociale interventioner). Denne disciplin skal dække over en bred praksis, være anerkendt i det pågældende land, og have en anerkendt uddannelse og forberedelse på det grundlæggende niveau. Den skal godkendes af den europæiske bedømmelseskomité.

Videnskabelig viden henviser til den viden, som akkumuleres fra den videnskabelige litteratur for faget psykologi og udveksles i kredsen af forskere og undervisere i psykologi.

Professionel kompetence henviser til fyldestgørende at kunne agere professionelt i funktionen som psykolog, som defineret i bilag III.

At udøve selvstændig praksis som psykolog henviser til det at kunne udføre professionelle psykologfunktioner over for klienter uden behov for direkte supervision af andre psykologer.

At være i superviseret praksis som psykolog henviser til det at kunne udfylde professionelle psykologfunktioner over for klienter under ansvar og autoritet af en anden psykolog, som er kvalificeret til selvstændigt udøvet praksis i den pågældende anvendte disciplin (artikel 9).

Superviseret praksis henviser til det, at en praktiserende psykolog udfylder professionelle psykologfunktioner over for klienter under direkte supervision af en kvalificeret psykolog, som angivet nærmere i bilag V, enten som en del af et universitetscurriculum eller uden for universitets regi.

En praktiserende psykolog er en person, som under opsyn af en kvalificeret supervisor, som beskrevet i bilag V, er ved at gennemføre sin superviserede praksis.

En supervisor er en kvalificeret psykolog, der inden for de seneste tre år har mindst to års fuldtidsarbejde eller tilsvarende erfaring som selvstændigt udøvende praktiserende psykolog (godkendt som kvalificeret af det nationale akkrediteringsorgan) inden for en anvendt disciplin, og som er ansvarlig for tilegnelse og evaluering af den praktiserende psykologs faglige kompetence i den pågældende anvendte disciplin.

Den nationale psykologforening i et land fungerer som medlemsorganisation eller foreningssammenslutning, der har medlemskab i "European Federation of Psychologists' Associations" (EFPA). Der skal gøres bestræbelser på at sikre, at den nationale bedømmelseskomité er repræsentativ for den bredeste kreds af psykologer i det pågældende land.

Bopælslandet er det land, hvor psykologen eller den registrerede EuroPsy certificerede psykolog er bopælsregistreret.

EuroPsyPraksislandet er det land, hvor psykologen eller den registrerede EuroPsy certificerede psykolog praktiserer eller har til hensigt at praktisere.

Bilag II. Rammer og minimumstandarder for uddannelse og træning af psykologer

Dette bilag beskriver de uddannelsesmæssige krav for til EuroPsy certifikatet og er hovedsagelig baseret på rapporten: "EuroPsy certifikat A Framework for Education and Training of Psychologists in Europe", som blev vedtaget af EFPAs generalforsamling, i 2001. Udelukkende personer, der kan dokumentere, at de har fulgt et curriculum, der opfylder følgende krav og har fuldført hvad svarer til et års superviseret praksis, hvilket udgør en samlet periode på mindst seks år (360 ECTS), kan kvalificere sig til EuroPsy certifikatet og optages i Registret.

Som en grundlæggende ramme er kravene udarbejdet i henhold til en curriculummodel, der skelner mellem tre faser:

Første fase Bachelor eller tilsvarende
Anden fase Kandidat eller tilsvarende
Tredje fase Superviseret praksis

Det antages, at første og anden fase vil være en del af det akademiske curriculum i psykologi, mens tredje fase kan, men ikke nødvendigvis skal, være indbefattet i universitetets curriculum. Det antages endvidere, at universiteterne vil foretage en række foranstaltninger for at opfylde disse krav; og om det er en struktur med separate eller sekventielle faser er ikke afgørende. For eksempel har adskillige universiteter i forskellige lande udviklet problembaseret læring (PBL) i deres tilgang til undervisning og træning af psykologer, hvori integrerede blokke af teori-metode-anvendelse cyklusser er koordineret fra kursets begyndelse. Curriculummodellen antager, at studerende, der dimitterer fra sådanne kurser, har tilegnet sig den viden færdigheder og kompetencer, på et tilsvarende niveau; og innovative tilgange er en velkomne i den professionelle uddannelse. Det nuværende forslag forholder sig ikke til koordinering og sekvens af læringsplanen.

Endvidere kan disse krav opfyldes både af de nationale uddannelsessystemer med et udifferentieret curriculum og systemer med en differentieret struktur, uanset om teori og praksis integreres i curriculum (f.eks. integreret faglig uddannelse, problem-baseret læring) eller om det holdes adskilt. Det skal bemærkes, at en kandidatuddannelse eller en tilsvarende grad opnået efter 5 års studier (300 ECTS) anses for at have tilført psykologen de grundlæggende kvalifikationer, der kræves for at påbegynde i psykologisk praksis, og skal følges op af en superviseret praksis, før en person kan anses for kvalificeret som selvstændigt udøvende praktiserende psykolog. Specialiseret professionel praksis på ethvert område inden for psykologi vil normalt kræve postkvalificerende træning f.eks. inden for sundhedspsykologi, klinisk psykologi, arbejds-, organisations- og personalepsykologi, psykologi i arbejde og sundhed, pædagogisk psykologi, børnepsykologi. Der kan tildeles specialistitler på de nævnte områder.

Dette appendiks giver en beskrivelse af det indhold, som de to faser skal omfatte samt minimumkrav for den professionelle psykologiuddannelse. Den tredje fase er nærmere beskrevet i bilag V af dette dokument.

Beskrivelse af indholdet i curriculum

Den første fase

Formålet med første fase er typisk at orientere de studerende om forskellige underspecialer i psykologi, men der kan også åbnes op for beslægtede discipliner. Den giver en grundlæggende indføring i alle psykologiske fagområder og i de vigtigste psykologiske teorier og teknikker. Den giver en grundlæggende introduktion til psykologens færdigheder og en grundlæggende undervisning i psykologisk forskning. Første fase medfører ikke en erhvervsmæssig kvalifikation i psykologi og giver ikke den nødvendige kompetence for at kunne praktisere selvstændigt som psykolog. Selv om den første fase kan være inkluderet i et 3-årigt program, såsom en bachelorgrad, kan den ligeledes tilføjes over en længere periode og være integreret med den viden, de færdigheder og den forståelse, der kræves for at kunne praktisere som professionel psykolog. Første fases curriculum er i det store og hele baseret på den aftalte ramme fra EuroPsyT i 2001: ”A Framework for Education and Training for Psychologists in Europe”. Processen i dette tidligere projekt viste bred enighed i de europæiske lande om indholdet af den grundlæggende psykologiuddannelse. Denne ramme eller generelle skitse er vist i tabel 1 nedenfor og er baseret på psykologisk viden og forståelse i relation til individer, grupper og samfund/systemer. Den skelner mellem psykologisk viden og psykologiske færdigheder som forklarende videnskab, der sigter mod at forstå menneskelig adfærd og som teknologisk videnskab, der sigter mod interventioner, som bibringer en effektiv ændring af menneskers adfærd. Begge videnskabstyper indeholder fundamentale såvel som anvendte aspekter (generiske teorier vs. applikationer i diagnosticering og intervention).

Tabel 1. Første fase

Type af indhold/Mål	Individ	Grupper	Systemer/Samfund
Orientering Viden		Psykologiske metoder Psykologiens historie Oversigt over specialer og områder i psykologi	
Forklaringsteorier Viden		Almen psykologi Neuropsykologi Psykobiologi Kognitiv psykologi Differentiel psykologi Socialpsykologi Udviklingspsykologi Personlighedspsykologi Arbejds- og organisationspsykologi Klinisk og sundhedspsykologi Pædagogisk psykologi Psykopatologi	
Teknologiske teorier Viden		Data og testteori Spørgeskemateori Evalueringssteori	
Forklaringsteorier Færdigheder		Træning i vurderinger Træning i interviews	
Teknologiske teorier Færdigheder		Øvelser i test og spørgeskema Gruppeinterventionstræning	
Metodologi		Introduktion til metoder: f.eks. eksperimentelle metoder	

Viden	Kvalitative og kvantitative metoder
Metodologi Færdigheder	Ekspertaltræning Metodologiske & statistisk træning Datakundskabstræning, kvalitativ analyse
Etik Viden og færdigheder	Etisk kodeks og professionel etik
Akademiske færdigheder Færdigheder	Dataindsamling/biblioteks & bibliografiske færdigheder Opgavelæsning/skrivning Forskningsetik
Ikke-psykologiske teorier Viden	Epistemologi Filosofi Sociologi Antropologi

Den anden fase

Programmet i anden fase forbereder den studerende til selvstændigt udøvet professionel praksis som psykolog. Denne del af curriculum kan enten være udifferentieret og forberede til yderligere ph.d. undervisning eller til beskæftigelse som almen praktiserende psykolog eller den kan være differentieret og forberede den studerende til praksis inden for et bestemt psykologfagligt område, såsom (i) klinisk- eller sundhedspsykologi (ii) pædagogisk eller skolepsykologi, (iii) arbejds- og organisationspsykologi eller (iv) andet. I første tilfælde tilegner den studerende sig yderligere viden om emner, der allerede blev behandlet i første fase, såsom kognitiv arkitekturteori, specifikke teorier om følelser, avanceret personlighedsteori. Dette indebærer forberedelse enten med henblik på en fremtidig forskningskarriere (ved ph.d.) eller en mere generisk professionel psykologforberedelse. I andet tilfælde tilegner den studerende sig specialviden om f.eks. teorier og teknikker i klinisk vurdering, teorier om pædagogisk intervention såsom adfærdsmodifikation, teorier om arbejdspræstation, ledelsesteorier eller statistiske modeller for personaleudvælgelse. Eftersom al tilegnet viden og færdigheder er baseret på den psykologiske disciplin, accepteres begge curriculumindhold i rammerne for anden fase. Som en del af anden fase skal den studerende, uanset om han/hun forbereder sig til en forsknings- eller professionel psykologkarriere, fremvise evnen til at tilegne sig forskningsfærdigheder. Der er bred enighed om, at professionelle psykologer skal opnå forskningskompetence både for at kunne evaluere eget arbejde og egne interventioner og for at kunne vedligeholde egen kompetence i forhold til forskning og anden litteratur.

Tabel 2 nedenfor, der skitserer rammerne for anden fase, viser en struktur baseret på kompetencer i forhold til "individ", "gruppe" og "samfund". Dette anerkender, at psykologer kan arbejde på et individuelt, gruppe eller samfundsmæssigt niveau, og at undervisningen skal omfatte en belysning af arbejdet på alle tre niveauer.

Tabel 2. Anden fase

Type af indhold/Mål	Individ	Gruppe	Samfund
Orientering Viden	Orientering om og specialiseringsmuligheder		
Forklaringsteorier Viden	Kurser i forklaringsteorier for almen psykologi og/eller psykobiologi og/eller udviklingspsykologi og/eller personlighedspsykologi og/eller socialpsykologi. F.eks. læringsteorier, kognitiv arkitekturteori, avanceret personlighedsteori.		
	Kurser i forklaringsteorier for arbejds- og organisationspsykologi og/eller pædagogisk psykologi og/eller klinisk psykologi og/eller psykologiske underdiscipliner. F.eks. teorier om arbejdspræstationer, teorier om "situated cognition", ledelsesteorier, teorier om personlighedsforstyrrelser.		
Teknologiske teorier Viden	Kurser i teknologiske teorier for almen psykologi og/eller psykobiologi og/eller udviklingspsykologi og/eller personlighedspsykologi og/eller socialpsykologi. F.eks. psykometrisk teori, EEG vurderingsteori.		
	Kurser i teknologiske teorier for arbejds- og organisationspsykologi og/eller pædagogisk psykologi og/eller klinisk psykologi og/eller psykologiske underdiscipliner. F.eks. teorier om arbejdsanalyse, analyse af læringsbehov, rådgivningsteorier og psykoterapi.		
Forklaringsteorier Færdigheder	Træning i anvendelsen af ovennævnte forklaringsteorier i vurderinger inden for forsknings/laboratorieregi. F.eks. øvelser i EMG måling, træning i personlighedsvurdering.		
	Træning i anvendelsen af ovennævnte forklaringsteorier i vurderinger inden for anvendt/felt regi. F.eks. øvelser i fejlanalyse, vurdering af indlæringsvanskeligheder.		
Teknologiske teorier Færdigheder	Træning i anvendelsen af ovennævnte teknologiske teorier i interventioner i forsknings/laboratorieregi. F.eks. øvelser i testkonstruktion, udformning af læringseksperiment.		
	Træning i anvendelsen af ovennævnte teknologiske teorier i interventioner i anvendt/felt regi. F.eks. øvelser i udformning af "performance rating systems", udformning af træningssystem, udvikling af terapiplan, psykoterapi.		
Metodologi Viden	Avanceret Research Design Grundlæggende og avanceret multivariat statistik, herunder ANOVA Multipel regressionsanalyse, faktoranalyse Kvalitativ research udformning, herunder avanceret interviews og anvendelse af spørgeskemaer, kvalitativ dataanalyse		
Metodologi Færdigheder	Træning i de ovennævnte metoder og teknikker		
Etik Viden og færdigheder	Viden om etiske principper og deres anvendelse Træning i anvendelsen af etiske principper og etisk kodeks i professionel praksis		
Akademiske og almene professionelle færdigheder	Træning i rapport og artikelskrivning Træning i psykologiske interviewteknikker etc.		

Færdigheder	
Ikke-psykologiske teorier Viden	Teoretiske og praktiske kurser i emner fra andre fagdiscipliner, som er relevante for den professionelle aktivitet. F.eks. lægevidenskab, jura, økonomi
Grundforskningskompetence	Forskningsprojekt (afhandling)
Grundlæggende professionel kompetence	Praktikophold ("STAGE")

Praktikophold ("stage")

Formålet med praktikopholdet (omtalt som "stage" i nogle europæiske lande) er at bidrage med en indledende professionel træning, som skal sætte de studerende i stand til:

- at integrere teoretisk og praktisk viden
- at lære procedurer i forbindelse med psykologisk viden
- at begynde på at praktisere under supervision
- at være i stand til at reflektere over og diskutere egne og andres handlinger
- at begynde på at arbejde i et miljø, med professionelle kolleger.

Denne træning finder normalt sted i løbet af anden halvdel af universitetets curriculum, men kan starte tidligere og/eller strække sig ud over curriculum. I sidstnævnte tilfælde har universitetet og/eller den nationale psykologforening og/eller relevante organer et fælles ansvar for akkreditering af træningen. Varigheden vil normalt være på mindst tre måneder (eller 15 ECTS) alt efter det specifikke interesseområde.

Praksisformen under praktikopholdet varierer og kan omfatte:

- observation af konkrete situationer, hvor psykologiske teknikker anvendes
- anvendelse af fundamentale teknikker under supervision
- projektdeltagelse i en bestemt rolle
- analyse og diskussion af "cases".

Stedet for praktikopholdet vil normalt være en offentlig eller privat institution eller et "autoriseret" privat firma, som:

- yder tjenester, der er sammenfaldende med praktikantens uddannelsesmæssige baggrund
- er i stand til at garantere, at størstedelen af supervisionen gives af professional psychologistsprofessionelle psykologer
- er anerkendt af den nationale psykologforening og/eller et akkrediteret universitet.

Eksempler på institutioner omfatter hospitals- eller kliniske rammer, privat praksis, skoler og uddannelsesinstitutioner, socialvæsenet.

Praktikopholdet betragtes ikke som en del af den superviserede praksis.

Forskning

Der er en forventning om, at studerende, som har gennemført den fulde uddannelse og træning, har udviklet grundlæggende kompetencer i forskningsfærdigheder og har gennemført et mindre forskningsprojekt. Dette kan udføres på universitetslaboratoriet eller i praksis, og der kan anvendes eksperimentelle metoder eller mere naturalistiske tilgange, som kvasi-eksperimenter, case studier, interview- eller spørgeskemaundersøgelser. De studerende vil blive introduceret til spørgsmål om art og etik i psykologisk forskning og om de grundlæggende metoder, som psykologer anvender. Denne aktivitet tager sandsynligvis, hvad der svarer til 3-6 måneder (dvs. 15-30 ECTS).

Den tredje fase (året med superviseret praksis)

Den tredje fase af den professionelle psykologuddannelse består af superviseret praksis inden for et bestemt område af professionel psykologi. Det kan betragtes som professionel praktisk træning med henblik på:

- en forberedelse til selvstændigt udøvet praksis som autoriseret (eller tilsvarende) psykolog,
- en udvikling af funktionen som professionel psykolog baseret på personens unikke træning og personlighed,
- en konsolidering af integrationen mellem teoretisk og praktisk viden.

Denne træning finder ofte helt eller delvis sted efter fuldførelsen af anden fase og ofte efter, at den studerende har forladt universitetet. Det kan dog også være en del af universitetsuddannelsen, for eksempel som integrerede kurser på seks år, hvori den superviserede praksis arrangeres af universitetet som en del af kurset og finder sted inden for den samlede 6-årige uddannelsesperiode. Dens varighed er på 12 måneder eller tilsvarende (60 ECTS).

Denne type praksis består af semi-selvstændigt udført arbejde som psykolog under supervision i professionelle kollegiale rammer. Denne form for træning anses for at være afgørende for at kunne opnå faglige kvalifikationer som psykolog, da anvendelsen af den viden og de færdigheder, som den studerende har tilegnet sig i løbet af første og anden fase i professionelle rammer, er en forudsætning for udviklingen af psykologkompetencer. Kandidater, der har afsluttet den første og anden fase uden en periode med superviseret praksis kan ikke anses for kvalificeret til selvstændigt at udøve arbejde som psykologer.

Den superviserede praksis finder normalt sted på institutioner eller i "autoriserede" private virksomheder, som:

- yder tjenester, der er sammenfaldende med praktikantens uddannelsesmæssige baggrund,
- kan garantere, at størstedelen af supervisionen varetages af en professionel psykolog,
- typisk er akkrediteret eller anerkendt af det nationale organ, der regulerer indtrædelse i erhvervet.

Eksempler på institutioner omfatter hospitals- eller klinisk regi, privat praksis, skoler og uddannelsesinstitutioner, socialvæsenet.

Minimumkrav til uddannelses- og træningsprogrammet

Dette afsnit beskriver det minimumomfang og indhold, der kræves af et psykologicurriculum. Kravene er udarbejdet i kategorier, som angivet nedenfor, og har et minimumomfang i ECTS-enheder (ECTS = European Credit Transfer System). 1 ECTS antages at svare til 25 timers aktivt studie (dvs. "studiemængde") og et år antages at være 60 ECTS enheder.

Samlet længde af uddannelse og træning

Curriculum skal have en varighed på mindst fem år (300 ECTS), hvilket kan fordeles på 180 enheder i første fase og 120 enheder i anden fase (dette stemmer overens med Bologna "3 + 2" bachelor + kandidat struktur), selv om universiteter og lande adskiller sig i organiseringen af deres uddannelsessystemer. Varigheden af tredje fase (superviseret praksis) skal være mindst 1 år (60 ECTS) eller tilsvarende. Dette fører til en samlet varighed på 6 år eller 360 ECTS.

Curriculumsammensætning

Det akademiske curriculum skal omfatte alle curriculumkomponenter som skitseret i tabel 1 og 2. Der kan dog være forskelle i vægtningen af studieområder og/eller typer af uddannelsesmæssige mål. Tabel 3 beskriver de grænser, inden for hvilke sammensætningen af curriculum kan variere. Det giver en fleksibel definition af den "fælles kerne" i europæisk psykologi i operationelle termer.

Kravene skal forstås som følger:

1. Størstedelen af første fase skal tilegnes teoretiske kurser og træning i psykologi, men en del bør forbeholdes metodologi og ikke-psykologisk teori (f.eks. filosofi eller sociologi) som normalt anses for værende relevante for psykologistudiet. Der er forslag om, at den del der bruges på teoretiske kurser og træning, samt orientering og akademiske færdigheder, skal være på mellem 125 og 135 enheder (over 2 år). Inden for de teoretiske kurser og træning skal størstedelen tilegnes individuel adfærd. Menneskelig adfærd i grupper og samfund skal tildeles en minimumdækning på hver 20 enheder.
2. Metodologi skal være omfattet ved mindst 30 enheder, ikke-psykologisk teori mellem 15 og 25 enheder. Samlet set skal disse curriculumkomponenter tegne sig for 45 til 55 enheder.
3. I anden fase skal omkring 60 enheder (1 år) tilegnes teoretiske kurser, seminarer, opgaver osv. Curriculum skal afbalanceres for at sikre, at der er tilstrækkelig opmærksomhed på studiet af individ, grupper og samfund.
4. 15-30 enheder skal dedikeres til en praktikplads ("stage") og 15-30 enheder til et forskningsprojekt eller afhandling. Disse to aktiviteter skal omfatte maksimalt 60 enheder (1 år).
5. Mindst 60 enheder (1 år) skal bruges på superviseret praksis.
6. En opgave, afhandling eller et speciale anses ikke for nødvendig i første fase, eftersom en bachelorgrad ikke anses for at føre til en kvalifikation til uafhængig praksis. Men en forskningsbaseret afhandling er påkrævet i anden fase og ofte i form af et masterspeciale eller en afhandling.

Tabel 3 Minimumkrav (i ECTS) for uddannelsen til at varetage uafhængig professionel psykologpraksis

Fase	Komponent	Individ	Gruppe	Samfund	I alt
Første fase: ("bachelor" eller tilsvarende)	Orientering	Curriculum skal omfatte orientering i psykologi, dets underdiscipliner og for professionelle aktivitetsområder			Min 125
	Teoretiske kurser og praktiske øvelser	Min 60	Min 20	Min 20	
	Akademiske færdigheder	Akademisk træning skal inkluderes			
	Metodologi	Min 30			
	Ikke-psykologisk teori	Min 15			Min 45
					I alt 180
Anden fase: (master eller tilsvarende)	Teoretiske kurser, seminarer, opgaver etc.				Min 60
	Praktikophold/stage/praktikplads	Min 15-30			Min 30
	Forskningsprojekt/speciale	Min 15-30			
					I alt 120
Tredje fase	Superviseret Praksis	Min 60			I alt 60
					I alt 360

Bilag III Kompetencer og kompetenceprofilering

Psykologkompetencer

Den professionelle praktiserende psykologs overordnede mål er at udvikle og anvende psykologiske principper, viden, modeller og metoder på en etisk og videnskabelig måde for at fremme udviklingen, trivsel og effektiviteten hos individer, i grupper, organisationer og i samfundet.

Dette bilag definerer de vigtigste kompetencer, som professionelle psykologer skal udvikle og fremvise, før de kan godkendes til at varetage selvstændigt udøvet praksis. Disse kompetencer vedrører aspekter af den proces, hvorved psykologer yder tjenester til deres klienter.

Der er to kompetencehovedgrupper, (i) dem, som vedrører det psykologiske indhold af den professionelle praksisproces (primærkompetencer) og (ii) dem, som gør det muligt for den praktiserende psykolog at yde tjenester effektivt (færdighedskompetencer). Primærkompetencerne er unikke for den psykologiske profession i form af det indhold, den viden og de færdigheder, der kræves for, at de kan gennemføres. Færdighedskompetencerne deles med andre professioner og udbydere af tjenesteydelser. Men både primære- og færdighedskompetencer er afgørende for at kunne yde tjenester på en professionel acceptabel måde.

Kompetencerne giver en beskrivelse af de forskellige faglige funktioner, som psykologer udøver. Disse faglige funktioner udøves i en eller flere erhvervsmæssige kontekster og over for en række forskellige klienttyper. Kompetencer er baseret på viden, forståelse og anvendte færdigheder og er

praktiseret etisk korrekt. Den kompetente udøver er ikke kun i stand til at fremvise de nødvendige færdigheder, men kan også fremvise holdninger, der er behørigt for korrekt udøvelse af faget. Holdninger anses for at være af særlig betydning, idet de definerer den psykologiske professions unikke beskaffenhed. Mens nogle kundskaber og færdigheder er generelle i deres anvendelighed, er en stor del kontekstrelateret. Således kan den psykolog, som har vist sig at være faglig dygtig i én sammenhæng med én klientgruppe, ikke forventes at være kompetent i andre sammenhænge eller med andre klientgrupper i samme sammenhæng. Enhver indehaver af EuroPsy certifikat vil have en profil, der præciserer de anvendte praksis, inden for hvilke de har fremvist kompetence til at praktisere udøve selvstændig praksis fra det tidspunkt, hvor certifikatet er blevet udstedt.

Der skelnes mellem fire brede faglige sammenhænge:

- Klinisk psykologi/Sundhedspsykologi
- Pædagogisk psykologi
- Arbejde- & Organisationspsykologi
- Andre

Med henblik på at beskrive praksiskvalifikationerne anses en bred kategorisering i professionelle sammenhænge for tilstrækkelig. For de faglige aktiviteter, der ikke kan henføres til en af disse tre kategorier, anvendes en fjerde kategori betegnet som "Andre" sammen med en specifikation af det pågældende faglige indhold (f.eks. psykopatologi, sport, trafik etc.) osv.).

Det tilsigtes, at kompetencebeskrivelserne er generiske og anvendelige til de fleste eller alle typer af psykologers professionelle arbejde, selv om de implementeres på specifikke måder i forskellige faglige sammenhænge.

Primærkompetencer

Der er 20 primærkompetencer, som enhver psykolog skal kunne fremvise; disse kompetencer kan grupperes i seks funktionelle kategorier, der vedrører professionelle aktiviteter. Funktionerne er:

- A. måldefinition
- B. assessment
- C. udvikling
- D. intervention
- E. evaluering
- F. kommunikation

Kompetencerne er beskrevet nedenfor.

Tabel 4. Psykologers primærkompetencer

Primærkompetencer	Beskrivelse
A. Måldefinition	Samspil med klienten for at definere målene for interventionen eller for den forestående tjenesteydelse.
1. Behovsanalyse	At indsamle oplysninger om klientens behov ved hjælp af egnede metoder, at præcisere og analysere behovene til en sådan grad, at der kan gøres hensigtsmæssige yderligere tiltag.

2. Målsætning	At foreslå og forhandle mål med klienten, at fastsætte acceptable og gennemførlige mål og præcisere kriterier for på et senere tidspunkt at kunne evaluere, om målene er opnået.
B. Assessment	At fastsætte relevante karakteristika for individer, grupper, organisationer og situationer ved hjælp af egnede metoder
3. Individuel vurdering	At udføre vurderinger ved hjælp af interviews, tests og observationer af individer i kontekster, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
4. Gruppevurdering	At udføre vurderinger ved hjælp af interviews, tests og observationer af grupper i kontekster, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
5. Vurdering af organisationer	At udføre vurderinger ved hjælp af interviews, surveys og andre metoder og teknikker, som er egnede til at studere organisationer i kontekster, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
6. Situationsvurdering	At udføre vurderinger ved hjælp af interviews, surveys og andre metoder og teknikker, som er egnede til at studere situationer i kontekster, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
C. Udvikling	At udvikle interventioner, ydelser eller produkter baseret på psykologisk teori og metode til brug for klienter eller psykologer.
7. Ydelses- eller produktdefinition og kravsanalyse	At definere formålet med ydelsen eller produktet, at identificere relevante interesser, analysere krav og begrænsninger og udarbejde specifikationer for produktet eller tjenesteydelsen under hensyntagen til de rammer, hvori tjenesteydelsen eller produktet skal anvendes.
8. Ydelses- eller produktdesign	At udforme eller tilpasse ydelser eller produkter i overensstemmelse med krav og begrænsninger under hensyntagen til de rammer, hvori tjenesteydelsen eller produktet skal anvendes.
9. Test af ydelse eller produkt	At teste ydelsen eller produktet og vurdere dets gennemførlighed, pålidelighed, validitet og andre egenskaber under hensyntagen til de rammer, hvori tjenesteydelsen eller produktet skal anvendes.
10. Evaluering af ydelse eller produkt	At evaluere ydelsen eller produktet med hensyn til anvendelighed, klienttilfredshed, brugervenlighed, omkostninger og andre aspekter, der er relevante for de rammer, hvori tjenesteydelsen eller produktet skal anvendes.
D. Intervention	At identificere, forberede og gennemføre hensigtsmæssige interventioner for at nå de opstillede mål ved hjælp af resultaterne fra vurderinger og udviklingsaktiviteter.
11. Interventionsplanlægning	At udvikle en hensigtsmæssig interventionsplan for at nå de opstillede mål inden for rammer, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
12. Direkte personorienteret intervention	At anvende interventionsmetoder, der direkte påvirker en eller flere personer i overensstemmelse med interventionsplanen inden for rammer, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
13. Direkte situationsorienteret intervention	At anvende interventionsmetoder, der direkte påvirker udvalgte aspekter af situationen i overensstemmelse med interventionsplanen inden for

	rammer, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
14. Indirekte intervention	At anvende interventionsmetoder, der gør det muligt for individer, grupper eller organisationer at lære og træffe beslutninger i egen interesse inden for rammer, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
15. Ydelses- eller produktimplementering	At introducere tjenesteydelser eller produkter og fremme klienters eller andre psykologers rette brug deraf.
E. Evaluering	At fastsætte interventioners tilstrækkeligheden i forhold til at overholde interventionsplanen og opnå de opstillede mål.
16. Evalueringsplanlægning	At udarbejde en evalueringsplan for en intervention, herunder kriterier, der stammer fra interventionsplanen og de opstillede mål inden for rammer, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
17. Evalueringsmål	At udvælge og anvende hensigtsmæssige målingsteknikker for at gennemføre evalueringsplanen inden for rammer, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
18. Evalueringsanalyse	At gennemføre analyser i overensstemmelse med evalueringsplanen og drage konklusioner om effektiviteten af interventionerne inden for rammer, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
F. Kommunikation	At give klienter informationer på en fyldestgørende måde, således at den opfylder klienternes behov og forventninger.
19. Feedback	At give feedback til klienter ved hjælp af hensigtsmæssige mundtlige og/eller audiovisuelle hjælpemidler inden for rammer, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.
20. Rapportskrivning	At skrive rapporter for at informere klienter om vurderingsresultater, ydelses- eller produktudvikling, interventioner og/eller evalueringer inden for rammer, der er relevante for den påkrævede tjenesteydelse.

En psykolog skal opnå hver af disse kompetencer for så vidt, som de anvendes i en bestemt professionel anvendt praksis. For at opnå EuroPsy certifikat skal kompetencen være således, at psykologen kan forventes at udføre hver af de seks hovedfunktioner på en passende måde og udføre arbejdet selvstændigt.

Færdighedskompetencer

Der er otte færdighedskompetencer, som relaterer til den generelle professionelle aktivitet, og som den praktiserende psykolog skal fremvise ud over primærkompetencerne.

For at kvalificere sig til EuroPsy certifikat skal psykologen opnå hver af færdighedskompetencerne, som er påkrævet for at praktisere i en bestemt professionel anvendt praksis.

Tabel 5. Psykologers færdighedskompetencer

Færdighedskompetencer	Definition
1 Professionel strategi	At vælge en hensigtsmæssig strategi til håndtering af det foreliggende problem(er) baseret på refleksioner over den faglige situation og egne primærkompetencer.
2. Løbende professionel udvikling	At opdatere og udvikle egne primær- og færdighedskompetencer, viden og færdigheder i overensstemmelse med ændringer på området og med standarder og krav fra den psykologiske profession, nationale

	og europæiske EFPA regelsæt om EuroPsy certifikat.
3. Professionelle relationer	At etablere og opretholde relationer til andre professionelle fra andre fagområder, samt relevante organisationer.
4. Forskning og udvikling	At udvikle nye interventioner, ydelser og produkter, der potentielt opfylder nuværende eller fremtidige klienters behov og at generere nye former for faglig aktivitet eller virksomhed.
5. Marketing og salg	At gøre nuværende eller potentielle klienter opmærksomme på eksisterende eller nye produkter og ydelser, at kontakte klienter, at udforme forretningstilbud, at sælge tjenesteydelser, at give opfølgende ydelser.
6. Account management	At etablere og opretholde relationer med (potentielle) klienter, at føre kontrol med klienters behov og tilfredshed, at identificere muligheder for at udvide den professionelle aktivitet eller virksomhed.
7. Praksisledelse	At udforme og lede den praksis, hvorfra ydelser gives, hvad enten det er en mindre virksomhed eller en del af en større privat eller offentlig organisation, herunder finansielle, personale og operationelle aspekter, at yde ledelse til de ansatte.
8. Kvalitetssikring	At etablere og opretholde et kvalitetssikringssystem for hele praksis.
9. Selvrefleksion	Kritisk selvrefleksion over egen praksis og kompetence er en central del af den professionelle kompetence.

I udviklingen og vurderingen af kompetencer skal der tages hensyn til den omstændighed, at selve indholdet af tjenesteydelserne er forskelligt afhængig af den kontekst, hvori der praktiseres.

Dette er en direkte konsekvens af, at psykologer udøver forskellige opgaver i samfundet og har med forskellige typer af klienter, problemer, metoder osv. at gøre. Som omtalt ovenfor, skelnes der i EuroPsy certifikat mellem fire brede professionelle anvendte praksisområder:

- Klinisk psykologi/Sundhedspsykologi
- Pædagogisk psykologi
- Arbejds- & organisationspsykologi
- Andre

Den fjerde generelle kategori (Andet) omfatter andre mere specifikke anvendelser, der ikke falder ind under disse generiske kontekster.

Procedurer for EuroPsy certifikat profilering

Evalueringskategorier

Supervisorerne skal udarbejde udviklings- og opsummerende evalueringer af psykologers resultater i henhold til de regler og traditioner, som er specifikke for den pågældende faglige og/eller nationale kontekst. Disse evalueringer skal anvendes til eller suppleres af evalueringer af primærkompetencerne, som nævnt ovenfor. Det anbefales, at evalueringen skelner mellem følgende kompetenceniveauer.

1	2	3	4
Der foreligger en grundlæggende viden og færdigheder, men utilstrækkelig kompetenceudvikling	Der foreligger kompetence til at udføre opgaver, men der kræves vejledning og supervision	Der foreligger kompetence til at udføre grundlæggende opgaver uden vejledning eller supervision	Der foreligger kompetence til at udføre komplekse opgaver uden vejledning eller supervision

Den vigtigste skelnen, som bedømmeren skal foretage, er mellem niveau 2 og 3. Ved udgangen af supervisionsperioden skal der foreligge tilstrækkelige kompetencer på niveau 3 eller 4, for at personen kan godkendes til at praktisere selvstændigt udøvet praksis inden for en eller flere anvendte praksis områder, med en eller flere klientgrupper. Evalueringsretningslinjer udstedes af den europæiske bedømmelseskomité.

Tildelingen af EuroPsy certifikatet er betinget af en afsluttende synoptisk vurdering af praktikerens evne til at integrere viden, færdigheder og kompetencer i en enkelt proces, der giver klienterne en professionel tjenesteydelse, mens der samtidig tages hensyn til etiske principper.

I den afsluttende evaluering skal supervisoren sammenfatte de foreliggende oplysninger og meddele, om kandidaten på grundlag af den foreliggende dokumentation, kan forventes fyldestgørende og selvstændigt at udføre de seks primære psykologfaglige funktioner, hvorunder de 20 kompetencer er samlet. Supervisorens bedømmelse skal udtrykkes som værende enten "kompetent" eller "endnu ikke kompetent". Derudover skal supervisoren give en samlet evaluering af færdighedskompetencerne, ligeledes som personen værende enten "kompetent" eller "endnu ikke kompetent". Kandidaten skal, for at dokumentere sine kompetencer over for supervisoren, fremlægge dokumentation for kompetencerne i de seks primærkompetenceområder, samt for de samlede færdighedskompetencer.

Resultaterne af evalueringen skal sammenfattes i tabelform, som angivet i nedenstående eksempel.

Professionelle kontekster	Klinisk & sundhed	Pædagogisk	Arbejde & organisationer	Andre (præciser)
Kompetencer				
A. måldefinition	x			
B. assesment	x	x	x	
C. udvikling	x			
D. intervention	x			
E. evaluering	x		x	
F. kommunikation	x		x	
Færdighedskompetencer	x		x	

Denne psykolog besidder kompetencer primært inden for sundhedspsykologi og klinisk psykologi, og hans/hendes kompetencer er bekræftet af supervisoren. Dette betyder, at han/hun er kompetent til at praktisere inden for klinisk psykologi. Han/hun besidder dog også vurderingskompetencer på det uddannelsesmæssige, arbejdsmæssige og det organisatoriske område, samt yderligere kompetencer inden for arbejds- og organisationsområdet. Sidstnævnte kompetencer kan udbygges for derved at bidrage til en efterfølgende generel kompetence på dette område.

Bilag IV. EuroPsy certifikat og ansøgningskema

For at sikre sammenlignelighed, fælles stil og information i alle lande, der udsteder EuroPsy certifikat, stiller EFPA ansøgningskemaet til rådighed i skabelonform.

:Certifikatet giver følgende oplysninger:

Herved bevidnes, at

hjemme-/arbejdsadresse

har udvist de fornødne videnskabelige kundskaber og faglige kompetencer og har indvilliget i at overholde principperne for professionel adfærd, som fastsat i Etichs MetaCode of the European Federation of Psychologists Associations (EFPA) og har aflagt løfte om at handle i overensstemmelse med den nationale etiske kodeks i det land, hvori der praktiseres,

opfylder kravene og hermed kan kaldes

Registreret EuroPsy certificeret Psykolog

og anses hermed for kvalificeret til selvstændigt at udøve praksis som psykolog inden for de professionelle fagområder som er angivet i EuroPsy certifikat registret, samt på bagsiden af dette diplom, i ethvert europæisk land, hvor EFPAs medlemsforening har accepteret EFPAs EuroPsy certifikatets regelsæt, for så vidt som der ikke er nogen restriktioner i det pågældende lands nationale regelsæt. Vi, undertegnede, har forvissat os om, at den forelagte dokumentation er i overensstemmelse med EFPAs EuroPsy certifikatets regelsæt vedrørende tildeling af EuroPsy certifikatet, der er godkendt af EFPA den (dato)

EuroPsy certifikatet er gyldigt indtil den (dato)

.....
Formand for den nationale
bedømmelseskomité

.....
Medlem af den nationale bedømmelseskomité

Registreringsoplysninger i certifikatet, der skal indgå i registret:

1. Navn
2. Hjemme-/arbejdsadresse
3. Universitetsgrad i psykologi:
skal specificeres:

Tidsperiode	Uddannelsesstitel	Universitet	Land
-------------	-------------------	-------------	------

4. Praksisland
5. (klinisk/sundhed, pædagogisk, arbejde & organisation, andre) skal specificeres
6. Dato og sted for autorisation ved den nationale bedømmelseskomité
7. Nationalt registreringsnummer

Der udbedes følgende oplysninger på ansøgningsskemaet:

1. Navn
2. Arbejds-/hjemmeadresse
3. E-mail

4. Universitetsgrad i psykologi

(der skal indgå akademiske titler, start- og slutdatoer for universitetsuddannelsen, anvendt praksis og det land, hvori titlen blev tildelt)

Periode	Uddannelsesstitel	Faglig kontekst	Universitet	Land

5. Superviseret praksis

Formelt anerkendt superviseret praksis svarende til et år på fuld tid (der vedlægges oplysninger om den superviserede praksis, datoer og faglig(e) kontekst(er) for gennemførelse; der skal vedlægges dokumentation for hvad svarer til mindst et år. Der skal kun oplyses kontekster, som er blevet formelt godkendt som superviseret praksis)

Periode	Navn på supervisor	Faglig kontekst

6. Arbejdserfaring som selvstændigt udøvende praktiserende psykolog

Arbejdshistorie som psykolog i selvstændigt udøvet praksis, svarende til mindst(gælder kun ansøgere, der tidligere har opnået autorisation til selvstændigt udøvet praksis som psykolog ved et nationalt autorisationsorgan, som er godkendt af den europæiske bedømmelseskomité)

Periode	Arbejdsgiver	Faglig kontekst

7. Faglig(e) kontekst(er) (anvendt praksis)

Inden for hvilke ansøgeren påberåber sig kompetence til at praktisere som selvstændigt udøvende psykolog

Klinisk psykologi/Sundhedspsykologi

Arbejds- & Organisationspsykologi

Pædagogisk Psykologi

Andet (beskriv område)

8. Indforstået med offentliggørelse af registreringsoplysninger

Ansøgeren accepterer at hans/hendes navn og arbejds- eller hjemmeadresse er oplyst i registret, samt på certifikatet.

Med henblik på vedligeholdelse: af EuroPsy certifikatet udbedes følgende oplysninger på ansøgningsskemaet:

1. Navn
2. Adresse
3. E-mail

4. Arbejdserfaring (min. 400 timer inden for de seneste 5 år)

(skal vedlægges som et struktureret CV med perioder, arbejds-/beskæftigelsesområde, arbejdsroller, eksemplariske resultater eller præstationer)

5. Personlig faglig udvikling (min. 80 timer, hvoraf 40 timer skal være eksplicit dokumenteret, i alt 80 timer = 100%)

(aktiviteter kan bestå af følgende)

- a) Bekræftet fremmøde og deltagelse i akkrediterede kurser og/eller workshops med henblik på videregående faglig udvikling (60%).
- b) Udvikling af specifikke nye færdigheder gennem praksis på arbejdsstedet (20%)
- c) Bekræftet deltagelse i peer supervisionsmøder (20%)
- d) Bekræftet deltagelse som supervisor, forudsat at dette er formelt godkendt (20%)
- e) Bekræftet deltagelse i en faglig eller videnskabelig konference (20%)
- f) (Med)forfatter og/eller redigering af publikationer omhandlende forsknings- og/eller faglige spørgsmål (30%).
- g) Fremlæggelser til faglige målgrupper (20%).
- h) Redaktionelt arbejde på tidsskrifter og bøger inden for psykologi (20%)
- i) Men henblik på fornyelse må summen af de tre sidstnævnte kategorier ikke overstige 60%.

Bilag V. Superviseret praksis

Superviseret praksis

EuroPsy certifikatet kræver et års superviseret praksis på fuldtid eller tilsvarende på deltid. Det ene år (eller tilsvarende) med superviseret praksis giver den praktiserende psykolog mulighed for at udføre den viden, de færdigheder og den forståelse, der er opnået fra universitetsuddannelsen og andre faglige erfaringer, i praksis. Det sætter også den nyuddannede psykolog i stand til at udvikle egenskaber omkring selvbevidsthed, refleksivitet, personlig integritet, etisk kompetence og robusthed, som er nødvendige for at kunne praktisere kompetent og ansvarligt som psykolog. I løbet af dette år vil den nyuddannede psykolog støde på etiske spørgsmål og dilemmaer og vil blive støttet i at udvikle etisk praksis gennem diskussion og supervision. Endelig gør den superviserede praksis det muligt for professionen, at sikre kvalificerede psykologers kvalitet og kompetence, da den praktiserende psykolog er forpligtet til at fremlægge dokumentation for det påkrævede kompetenceområde for at kunne praktisere selvstændigt udført arbejde som psykolog, og supervisoren er forpligtet til at bekræfte denne dokumentation. Et års superviseret praksis vurderes til omkring 1500 timer.

Praktiserende psykologer

Praktiserende psykologer, er betegnelsen for de personer, der er i gang med at fuldføre den superviserede praksisdelen af EuroPsy certifikatet. De arbejder i direkte ansigt-til-ansigt interaktion med virkelige klienter i virkelige omgivelser, men under supervision af en kvalificeret praktiserende psykolog.

Praktiserende psykologer kan enten gennemføre deres erhvervmæssige træning inden for et integreret program, der forvaltes af et universitetsinstitut eller arbejde under supervision af autoriserede eller registrerede psykologer i en arbejdsmæssig kontekst. I begge tilfælde kræves det, at en tilstrækkeligt kvalificeret person fungerer som supervisor for den praktiserende psykolog.

Den superviserede praksis udføres normalt i slutningen af den seksårige uddannelses- og træningsperiode. Denne kan være et år efter den femårige universitetsuddannelse med superviseret praksis på fuldtid; den kan bestå af en periode, for eksempel seks måneder, med superviseret praksis på fuldtid, som organiseres af universitetet i slutningen af universitetsuddannelsen, yderligere efterfulgt af en seks måneders periode på fuldtid efter universitetsuddannelsen. Den kan bestå af perioder med superviseret praksis på fuldtid, som normalt optræder i anden fase af universitetsuddannelsen og som udgør et år inden for den samlede uddannelse og træning på seks år.

Supervisoren

En supervisor er en psykolog, der inden for de seneste tre år har mindst to års fuldtidsarbejde eller tilsvarende erfaring i rollen som selvstændigt udøvende praktiserende psykolog i en erhvervmæssig kontekst, og som er ansvarlig for tilegnelse og evaluering af den praktiserende psykologs faglige kompetence i den pågældende erhvervmæssige kontekst. Supervisoren er ansvarlig for at støtte den praktiserende psykologs læring, for at vurdere hans/hendes kompetence på daglig basis og for at opfordre hende/ham til at handle så selvstændigt i udøvelsen af erhvervet som muligt - under hensyn til situationen og hendes/hans kompetencer. Supervisoren skal være godkendt af den nationale bedømmelseskomité eller den nationale forening enten gennem en kursusakkrediteringsordning,

hvad angår universitetsbaseret træning eller på et individuelt grundlag, hvad angår supervision på arbejdsstedet efter en afsluttet universitetsuddannelse. I de lande, hvor der foreligger en professionel autorisation/registrering, skal supervisoren være autoriseret/registreret som psykolog. Supervisoren bør have modtaget supervisionstræning.

Kategorier af superviseret praksis

Supervisorens kompetence er en central indikator for kvaliteten af den superviserede praksis. I den kommende periode tilses og støttes udviklingen af superviseret praksis i Europa af EFPA. Den superviserede praksis kan klassificeres i forskellige kvalitetsniveauer i henhold til supervisorens praksis og træning:

- Niveau 1. Supervisoren opfylder EuroPsy certifikat kriterierne. Derudover har supervisoren mindst fem års fuldtidsbeskæftigelse i selvstændigt udøvet praksis (eller tilsvarende). De fem år er opnået som led i et autoriseret specialistuddannelsesprogram. Uddannelsesprogrammet er godkendt af et relevant statsorgan eller en national forening. Fire af de fem år er opnået inden for ét specifikt fagområde (f.eks. klinisk psykologi/sundhedspsykologi, pædagogisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi). I mindst to af de fire år er blevet superviseret af en niveau 1 supervisor inden for det tilsvarende fagområde. Supervisoren har modtaget mindst to års (deltid) formaliseret supervisionstræning (kan opnås inden for de fem år). Supervisionstræningen omfatter superviseret praksis af supervisionen (f.eks. video-/lydbåndspræsentationer), supervisand case-konferencer og behandling af supervisionsteori og forskning.
- Niveau 2. Som niveau 1, dog uden formaliseret supervisionstræning.
- Niveau 3. Supervisoren opfylder EuroPsy certifikat kriterierne. Efter at have opfyldt EuroPsy certifikat kriterierne har Supervisoren mindst to års selvstændigt udøvet praksis på fuldtid (eller tilsvarende). De to år er opnået inden for ét specifikt fagområde f.eks. klinisk psykologi/sundhedspsykologi, pædagogisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi) som del af et autoriseret specialistuddannelsesprogram. Uddannelsesprogrammet er godkendt af et relevant statsorgan eller en national forening. De to år er superviseret af en niveau 1 eller niveau 2 supervisor. Derudover har supervisoren modtaget mindst ét års (deltid) formaliseret supervisionstræning. Supervisionstræningen omfatter superviseret praksis af supervisionen (f.eks. video-/lydbåndspræsentationer), supervisand case-konferencer og behandling af supervisionsteori og forskning.
- Niveau 4. Som niveau 3, dog uden formaliseret supervisionstræning.
- Niveau 5. Supervisoren opfylder EuroPsy certifikat kriterierne. Efter at have opfyldt EuroPsy certifikat kriterierne har supervisoren mindst to års selvstændigt udøvet praksis på fuldtid (eller tilsvarende). De to år er opnået inden for ét specifikt fagområde f.eks. klinisk psykologi/sundhedspsykologi, pædagogisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi)
- Niveau GP. Supervisoren har et EuroPsy certifikat gennem en overgangsordning (se artikel 32). Niveau GP kan anvendes i lande, hvor der ikke er tradition for superviseret praksis og i lande, hvor der er tradition for superviseret praksis, men hvor supervisoren ikke opfylder EuroPsy certifikat supervisionsstandard.

Niveau D. Supervisoren opfylder ikke EuroPsy certifikat kriterierne. Supervisoren er ikke kvalificeret til at modtage EuroPsy certifikat gennem en overgangsordning (artikel 32). Supervisoren er en psykolog, som har mindst to års arbejdserfaring på fuldtid (eller tilsvarende) som selvstændig udøvende praktiserende psykolog i funktionen som psykolog inden for det professionelle fagområde, hvor supervisionen finder sted. I øjeblikket kræves mindst en niveau D supervisor for godkendelse af den superviserede praksis.

Af udviklingsmæssige, sammenlignelige og statistiske årsager indeholder registret oplysninger om supervisorniveauet i den superviserede praksis. I de tilfælde, hvor superviserenden har mere end én supervisor (f.eks. problembaseret læring), er det niveauet hos den supervisor, som har stået for den overvejende del af supervisionen i den superviserede praksis, som skal registreres.

EFPA nedsætter en arbejdsgruppe (EuroPsy Working Group on Supervised Practice (ESP). ESP udarbejder en plan for udviklingen af superviseret praksis i Europa (med specifikke mål for de forskellige lande med forskellige praksisniveauer i supervisionen) og bidrager til at muliggøre workshops og udveksling af ekspertise, ressourcer og god praksis. Det langsigtede mål er, at alle lande i Europa avancerer til niveau 1.

Udvælgelse og uddannelse af supervisorer

Supervisorer skal være erfarne psykologer, der har tid, engagement og kompetence til at udføre opgaven som supervisor. I de lande, hvor udøvelsen af supervision er en etableret metode, udvælges og akkrediteres supervisorerne i forhold til deres kompetencer, og de støttes af træning. Enhver psykolog, som forpligter sig til at fungere som supervisor skal normalt påtage sig supervisionstræning. Der er en række uddannelses- og træningsaktiviteter og programmer for psykologer, der fungerer som supervisorer med henblik på at give dem mulighed for den påkrævede kompetenceudvikling og sensitivitet for at kunne støtte praktiserende psykolog.

Uddannelsesaktiviteter tilbydes af universiteter, nationale psykologforeninger og i fremtiden via workshops koordineret af EFPA, som muliggør udvekslingen af eksempler på god praksis. Der er forskellige supervisionsmodeller, der afspejler forskellige paradigmer og filosofiske baggrunde for psykologisk praksis. Supervisorer skal udvikle færdigheder, som omfatter følgende:

- positiv og aktiv lytning
- åbenhed og positiv opmærksomhed
- reflektiv praksis,
- at give feedback,
- at beskæftige sig med vanskelige spørgsmål og følelser,
- grænsespørgsmål og spørgsmål om magtforhold,
- at dele etiske dilemmaer,
- at fungere som mentor,
- foretage kompetenceevaluering,
- foretage præstationsvurdering.

Det anerkendes, at praksis i de forskellige europæiske lande på nuværende tidspunkt er af et varierende omfang, hvilket afspejler, at der er forskellige udviklingsstadier i professionen i forhold til akkreditering af supervisorer. Dette varierer fra de lande, hvor der er et omfattende trænings- og godkendelsessystem af supervisorer og arbejdspladsforhold, som er passende for erhvervmæssig træning og superviseret praksis, til de lande hvor denne praksis endnu ikke er udviklet. Både den offentlige og faglige interesse er bedst tjent ved udviklingen af supervision af høj kvalitet ved til-

strækkeligt uddannede og støttede supervisorer og ved fastsættelse af passende krav til dette områdes faglige dannelse.

Det er god praksis, at alle supervisorer gennemgår supervisionstræning, og at de støttes i denne opgave. I nogle lande tilbyder de nationale psykologforeninger nu et omfattende program i supervisionstræning, og målet er, at denne praksis i højere grad udbredes i hele Europa, og at der skabes høje forventninger på dette område.

Faglig kontekst for den superviserede praksis

Den faglige kontekst for den superviserede praksis er et "real-life" professionelt regi i a) klinisk/sundhed b) pædagogisk c) arbejde & organisation eller d) andre godkendte kontekster. Dette kan tilrettelægges af universitet eller uden for universitetets regi. Det professionelle regi skal give den praktiserende psykolog mulighed for at udvikle kompetencer og for at blive vurderet i forhold til denne tilegnelse (jf. Bilag III).

Psykologer kan opnå superviseret praksis i forskellige faglige kontekster. Disse omfatter:

- som psykologstuderende på et universitet, hvor den superviserede praksis er en del af universitetsuddannelsen og træningen
- som ansat psykolog, hvor den superviserede praksis er en del af træningen i prøveperioden (og supervision er formelt tilrettelagt inden for arbejdsrammerne)
- som ansat psykolog, hvor den superviserede praksis er uformelt tilrettelagt (og muligvis ydes af en psykolog uden for arbejdsregi)
- som selvstændigt udøvet psykolog, der tilrettelægger egen supervision

Supervision indebærer regelmæssige møder mellem den praktiserende psykolog og supervisoren. Dette skal ske mindst hver anden uge med en gennemsnitlig uforstyrret mødetid på to timer.

Løbende praksis og udviklingsvurdering

For hver hovedaktivitet i den superviserede praksis skal den praktiserende psykolog og supervisoren indgå aftale om følgende:

1. Hvilken anvendte praksis og hvilken klientgruppe eller hvilke grupper, som det praktiske arbejde omfatter
2. Hvilken psykologfaglig rolle eller roller (ud af dem, der er anført i profilmuligheder), der bedst modsvarer arbejdet
3. Hvilke kompetencer, som aktiviteten skal dokumentere.

Når arbejdet er fuldført, skal supervisoren evaluere den praktiserende psykolog på hver af de 20 kompetencer, der er relevante for det pågældende arbejde. Denne evaluering skal drøftes med den praktiserende psykolog, og udviklingsområder skal identificeres.

Det er klart, at disse vurderinger er formative, da den praktiserende psykolog udvikler sine færdigheder i løbet af den obligatoriske minimumperiode på et år. God praksis - såsom brugen af porteføljer - anbefales, hvori den praktiserende psykolog registrerer sit arbejde og sin kompetenceudvikling, identificerer faglige udviklingsbehov og reviderer egen læring. Disse kan danne grundlaget for sund

professionel praksis og kan bidrage til en vedligeholdelse [Continuing Professional Development (CPD)], hvori porteføljer ligeledes er relevante.

Udøvelsen af supervision

Supervision kan bruges til at socialisere den nye psykolog ind i professionen, til at efterprøve institutionelle forskrifter og til at formidle professionsnormerne. Supervisoren støtter udviklingen af refleksiv praksis, faglig bevidsthed og sensitivitet og forståelsen af etiske spørgsmål og dilemmaer i praksis. Supervisoren yder et centralt bidrag til læringsprocessen gennem modellering, feedback, observation og diskussion. Supervisoren har også en slags "ledvogter" funktion, hvilket betyder, at han/hun godkender kompetent praksis og bidrager til at ekskludere de personer, der ikke anses for at være kompetente til at praktisere som psykologer.

Der er mange tilgange til supervision. Alle kræver de, at supervisoren har tiden, engagementet og kompetencen til opgaven som supervisor. Tidsmæssigt drejer det sig typisk om mellem en til to ugentlige timers aftalt og uforstyrret tid, hvor supervisoren og den praktiserende psykolog arbejder sammen, drøfter den praktiserende psykologs arbejde, hjælper med at bearbejde arbejdet på et kognitivt og følelsesmæssigt plan og støtter den praktiserende psykolog i udviklingen af kompetencer og faglig fortrolighed. Denne proces kan også omfatte opgaver, der udføres af den praktiserende psykolog under supervisorens observation, hvilket danner grundlag for en efterfølgende detaljeret diskussion og kritisk refleksion som en del af læringsprocessen. Dette kan indebære, at den praktiserende psykolog observerer supervisoren under udførelse af opgaver og derefter reflekterer over dem som en del af lærings- og udviklingsprocessen. Lyd- og videobånd kan udgøre en nyttig funktion i supervisionsprocessen, idet de gør det muligt at føre åbne diskussioner og give feedback på aspekter af det arbejde, som den praktiserende psykolog udfører. Der findes både inden for klinisk psykologi, og mere alment, en anelig litteratur om supervisionsprocessen.

Retningslinjer for supervision vil sandsynligvis blive udviklet på et senere tidspunkt. Disse er allerede udviklet i en række lande i Europa og EuroPsy certifikatet bør fremme udvekslingen af god praksis.

Kompetenceevaluering

Der er forslag om, at supervisorer evaluerer den praktiserende psykologs kompetencer under og ved afslutningen af den superviserede praksisperiode ved hjælp af standard evalueringskategorier som fremført i bilag III til dette dokument. Der skal stilles vejledninger og retningslinjer til præstations- og kompetenceevaluering til rådighed. Til sammenligningsformål, er der forslag om, at universiteter eller lande, der anvender mere avancerede metoder, udvikler systemer med henblik på at overføre resultaterne fra disse avancerede vurderinger til skalaen, som er fremlagt i bilag III.

Supervisionsresultater

Den praktiserende psykolog er forpligtet til at fremlægge dokumentation for at have tilegnet sig funktioner og kompetencer, som angivet i bilag III. Han/hun skal udfylde en systematisk selvevaluering af færdighedsniveau i forhold til kompetenceomfang, som angivet i bilag III og skal bruge denne struktur i planlægningen af fremtidig professionel udvikling.

Bilag VI. Vedligeholdelse

(Continuing Professional Development scheme, CPD)

Det forventes, at indehaverne af EuroPsy certifikatet vedligeholder og videreudvikler deres faglige kompetenceniveau. Dette opnås ved arbejdserfaring og personlig faglig udvikling eller gennem supervisionsprocessen, og kan opnås ved at opfylde eventuelle lokale CPD krav. Ved fornyelse af EuroPsy certifikatet skal ansøgeren fremvise relevant dokumentation for vedligeholdelse under den seneste professionelle praksisperiode.

Hvis der ikke foreligger lokale CPD krav, er følgende retningslinjer, der kan anvendes af de nationale bedømmelseskomitéer, gældende.

Arbejdserfaring

Ansøgeren skal fremvise dokumentation for professionelt psykologarbejde svarende til mindst 400 timer om året i gennemsnit over en periode på ikke mindre end 4 år i løbet af de seneste syv år (fornyelsesperiode), før der kan ansøges om fornyelse. Tilfredsstillende dokumentation omfatter for eksempel: Ansættelseskontrakter og medfølgende stillingsbeskrivelse, projektkontrakter eller driftsregnskaber til skattemyndighederne (for psykologer i selvstændigt udøvet praksis.)

Personlig faglig udvikling

Det er den registrerede EuroPsy certifikat psykologs eget ansvar at holde sig orienteret om den seneste psykologfaglige videnskabelige udvikling, herunder, men ikke udelukkende, det anvendte praksisområde. Der anbefales mindst 80 timer om året, og ansøgere skal kunne fremvise tydelig dokumentation for 40 timers kontinuerlig faglig udvikling om året. Der kræves dokumentation for en række forskellige aktiviteter.

Der er et varieret udbud af forskellige typer professionelle udviklingsaktiviteter, og den følgende liste er ikke tænkt som værende udtømmende. For hver type af aktivitet er indikeret en anslået maksimalprocentdel af tid, der kan akkrediteres for at sikre, at psykologer benytter sig af en række forskellige aktiviteter som en del af deres CPD.

- Bekræftet fremmøde og deltagelse i godkendte kurser og/eller workshops med henblik på videre faglig udvikling (60%).
- Udvikling af specifikke nye færdigheder gennem praksis på arbejdsstedet (20%)
- Bekræftet deltagelse i peer supervisionsmøder (20%)
- Bekræftet deltagelse som supervisor på betingelse af, at dette er formelt godkendt (20%)
- Bekræftet deltagelse i en faglig eller videnskabelig konference (20%)
- (Med) forfatter og/eller redigering af publikationer om forskning og/eller faglige spørgsmål (30%).
- Præsentationer til professionelle målgrupper (20%).
- Redaktionelt arbejde på tidsskrifter og bøger om psykologi (20%)
- Med henblik på fornyelse må summen af de tre sidstnævnte kategorier ikke overstige 60%.

Hvis for eksempel den samlede sum er 100 timers CPD, kan dette bestå af deltagelse i en videnskabelig konference (10 timer, højst 20), redigeringsarbejde (10 timer, højst 20),

deltagelse i peer supervisionsmøder (20 timer, højst 20), bekræftet deltagelse i godkendte kurser (60 timer, højst 60). Dette sikrer en blanding af forskellige CPD aktiviteter.

Registrering

Registrerede EuroPsy certificerede Psykologer er forpligtet til at føre optegnelser over deres vedligeholdelse (CPD). Ud over at registrere tilegnelsen af praksiserfaringer i forbindelse med nye funktioner, klientgrupper og rammer skal den omfatte træning og udvikling fra løbende uddannelse. Disse optegnelser, med understøttende dokumentation, danner grundlaget for den registrerede EuroPsy certificerede psykologs profil, som indgår i registret, når EuroPsy certifikat efter syv år ønskes fornyet.

Bilag VII. EuroPsy certifikat det europæiske certifikat i Psykologi historisk set

Rom-traktaten og det Europæiske Fællesskabs vugge

I det Europæiske Fællesskabs begyndelse virkede Rom-traktaten i 1957 for fri bevægelighed for professionelle i hele Europa; "frihed til at arbejde overalt i det Europæiske Fællesskab er en af de grundlæggende rettigheder, der er fastlagt i Rom-traktaten ". Artikel 48 i Rom-traktaten bidrog med den fri bevægelighed for arbejdskraft og artikel 57 tilgodeså gensidig anerkendelse og koordinering af faglige kvalifikationer. Implementeringen af denne indsats var dog langsom og vanskelig. Til at starte med blev der gjort bestræbelser på at harmonisere kvalifikationer på tværs af medlemslandene og de såkaldte sektorspecifikke direktiver blev vedtaget for de syv erhverv: læger, tandlæger, sygeplejersker, jordemødre, dyrlæger, farmaceuter og arkitekter med enighed i alle medlemslandene om at harmonisere eller standardisere uddannelse og træning. Det stod dog hurtigt klart, at disse bestræbelser på at harmonisere kvalifikationer var særdeles komplekse og tidskrævende, og opgaven med at udvide denne proces til andre erhverv syntes umulig.

Generaldirektiv 89/48/EC

Derfor introducerede Kommissionen i 1985 en ny strategi, som omfattede andre erhverv, hvortil adgangen på visse punkter enten ved lov eller via en faglig organisation var begrænset (eller reguleret) af staten, og som krævede mindst tre, års uddannelse på universitetsniveau eller tilsvarende (generaldirektiv 89/48/EC med titlen "Gensidig anerkendelse af videregående uddannelsescertifikater" og det efterfølgende andet generaldirektiv 92/51). Psykologer var omfattet af direktiverne 89/48 og 92/51, dvs. general eller horisontale direktiver, som omfattede alle regulerede erhverv, hvis minimumkvalifikationskrav var et certifikat (Lunt 1997). Selv om formålet med disse direktiver var at lette bevægeligheden for professionelle, var der en begrænset progression i anvendelsen af dem til at fremme bevægeligheden for psykologer på tværs af Europa, idet hvert land kunne pålægge psykologer, der forsøgte at komme ind i landet med kvalifikationer opnået i et andet land, deres egne krav. Generaldirektivet gav en vanskelig tilgang til ækvivalensevalueringen, som var betinget af, at individuelle sager blev evalueret og sammenlignet med en national "skabelon".

EFPPAs optimale standarder

Den europæiske sammenslutning af psykologforeninger (EFPA), tidligere den europæiske sammenslutning af professionelle psykologforeninger (EFPPA), vedtog i 1990 redegørelsen "Optimum standards for the professional training in psychology" [Optimale standarder for professionel træning i psykologi] (EFPPA 1990), hvilket opstillede en særdeles generel ramme for psykologers kvalifikationsniveau og fastsatte kravet om seks års uddannelse og træning for professionelle psykologer. Denne ramme har støttet nogle lande i udviklingen af deres egne rammer og krav til psykologuddannelsen.

Juridisk regulering af psykologer

I de senere år er der oplevet en vækst i antallet af lande i Europa, der har juridiske regelsæt eller love, der fastsætter kravene til titlen "psykolog", mens nogle lande stiller krav og begrænsninger til

de aktiviteter, som er påkrævet psykologkvalifikationer. Der er i dag regelsæt eller love for psykologer i langt de fleste EU-lande og i et stigende antal af andre europæiske lande. De resterende EU-lande bevæger sig hen imod en vis form for regulering, og tendensen er, at lande udvikler en national regulering ofte som led i en mere omfattende erhvervsmæssig regulering i det pågældende land. Forskellige lande i Europa har meget forskellige traditioner og reguleringsmåder for professionel praksis. EFPA viser en aktiv interesse i denne udvikling. Selv om der ikke er en regulering af professioner på europæisk plan, vil det gavne både forbrugere og professionelle, hvis der vedtages en minimumstandard i hele Europa, der til gengæld vil påvirke fremtidige reguleringskrav i det enkelte land.

Den seneste udvikling

I løbet af de seneste omtrent 10 år har en række udviklinger dannet grundlaget for efterfølgende arbejde; disse udviklinger omfatter "the European Network of Work and Organisational Psychologists (ENOP)s arbejde med at udvikle en "referencemodel" og minimumstandarder (ENOP 1998; ENOP-EAWOP 2007) og den britiske psykologforenings (BPS) arbejde med at udvikle standarder, som angiver psykologers kompetencer på selvstændigt udøvet praksis niveau (Bartram 1996).

Herefter, i 1999, blev der fremsat et finansieringsforslag i EU under Leonardo da Vinci-programmet om at udvikle en europæisk ramme for psykologuddannelsen ["European Framework for Psychologists Training"]; dette toårige projekt blev afsluttet i 2001 med en rapport, der fremlagde en europæisk ramme for psykologuddannelsen ["a European Framework for Psychologists Training"] eller EuroPsyT (Lunt et al 2001). Følgende lande*1 deltog i projektet: Danmark, Finland, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Italien, Holland, Norge, Spanien, Sverige, Schweiz, Storbritannien, og de gav generel opbakning til rammerne, som blev godkendt af EFPAs generalforsamling i juli 2001.

Et andet projekt, der ligeledes finansieredes af EU under Leonardo da Vinci-programmet, blev påbegyndt i november 2001; et af hovedmålene var at udforme det europæiske certifikat i Psykologi. Dette projekt faldt sammen med EU udviklinger, ændringer i direktivet om professionelle kvalifikationer (se Lunt 2002) og udviklinger inden for et bredere Europa, for eksempel Bologna-aftalen af 1999 (se Lunt 2005). Projektet blev afsluttet i 2005 med en rapport, der fremlagde EuroPsy certifikat, det europæiske certifikat i Psykologi (Lunt et al 2005). Det andet Leonardo-projekt omfattede medlemmer fra følgende lande*2: Danmark, Finland, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Ungarn, Italien, Holland, Norge, Spanien, Sverige, Storbritannien og et europæisk forbund EFPA. Resultatet af projektet, det europæiske certifikat i Psykologi (EuroPsy certifikat), havde til formål at foreskrive et sæt standarder eller sammenligningsgrundlag for kvaliteten af af psykologers uddannelse og træning i hele Europa.

Det "tredje" direktiv

I 1996 indledtes høringer angående et foreslået "tredje direktiv", som skulle erstatte de tidligere sektorspecifikke og vertikale direktiver for at fremme den frie bevægelighed i hele det europæiske økonomiske samarbejdsområde. Disse kulminerede den 7. marts 2002, hvor den Europæiske Kommission udsendte et direktivforslag om at erstatte de 15 særdirektiver (sektorspecifikke og vertikale) og om "at præcisere og forenkle reglerne for at lette den frie bevægelighed af kvalificeret arbejdskraft".

Dette direktiv har været genstand for høringer og debat i over to år og blev godkendt i 2005 af Europa-Parlamentet og Ministerrådet. Selv om Europa Kommissionen ikke detaljeret har fulgt nogle af de tidligere direktivklausuler, for eksempel om professionelle "platforme", imødekommer den ikke desto mindre, at professionerne selv når til enighed på et europæisk niveau vedrørende de standarder, der kræves for at udøve erhvervet. Der er igangværende drøftelser om professionelle "kort", som vil kunne bibringe dokumentation og en oversigt i et sammenligneligt format over uddannelsen, træningen og individuelle psykologers praksis i de forskellige medlemsstater.

Disse former for udvikling kan i fremtiden føre til kvasi-automatiske systemer eller "fast-track" godkendelse af kvalifikationer, forudsat at der er enighed på europæisk plan inden for den pågældende profession (se Lunt 2005). Udover at bidrage til en "fast-track" godkendelsesmekanisme kan en europæisk standard hjælpe til at forbedre kvaliteten af professionel træning og praksis og til at øge kvaliteten i de lande, der er i gang med at udvikle deres egne uddannelses- og træningsprocedurer og professionelle retningslinjer for praksis. Det vil også give de europæiske lande mulighed for at dele og fremme god praksis og for at udvikle den europæiske dimension i professionel træning og praksis i psykologi.

Konklusion

Næsten 50 år efter Rom-traktaten kan et af dets mål om fri bevægelighed for arbejdskraft realiseres gennem den seneste udvikling. På et generelt fagligt niveau har det "tredje" direktiv, som forenkler procedurerne for godkendelse af kvalifikationer til formål at fremme bevægeligheden; det blev godkendt i 2005 og implementeret i 2007. For psykologers vedkommende faldt denne periode sammen med implementeringen af EuroPsy (det europæiske certifikat i Psykologi), som blev byfærdiggjort og afleveret til EFPA i juli 2005. EuroPsy certifikat vil understøtte EFPAs bestræbelser på at forbedre uddannelses- og træningskvaliteten af psykologer i hele Europa. Det vil også bidrage til ønsket om beskyttelse af klienter via professionelle ydelser af høj kvalitet. Denne periode oplever den videre udvikling af Bologna-processen (Lunt 2005), som vil resultere i omfattende reformer af universiteternes strukturer og systemer i hele Europa baseret på forpligtelsen om at skabe "a European Higher Education Area" [et europæisk område for videregående uddannelse] inden 2010. EFPA medlemsforeningers godkendelse af EuroPsy certifikat i juli 2005 og lanceringen i juli 2009 giver psykologer i hele Europa mulighed for at drage fordel af denne udvikling.

*1 EuroPsyT projektgruppe (1999-2001)

Professor Dave Bartram (BPS, Storbritannien)
Cand. psych. Jesper Döpping (DPF, Danmark)
Professor Jim Georgas (University of Athens, Grækenland)
Dr Stefan Jern (SPF, Sverige)
Professor Remo Job (University of Padova, Italien)
Professor Roger Lécuyer (University of Paris V, Frankrig)
Professor Ingrid Lunt (Institute of Education, University of London, Storbritannien) projektleder
Professor Steve Newstead (University of Plymouth, Storbritannien)
Dr Pirkko Nieminen (PSYKONET, the University Network of Departments of Psychology in Finland, Finland)
Torleiv Odland, (NPF, Norge)
Professor Jose Maria Peiro (University of Valencia, Spanien)
Professor Ype Poortinga (University of Tilburg, Holland)
Professor Robert Roe (NIP, Holland)
Professor Bernhard Wilpert (Technical University of Berlin, Tyskland)
Also Ernst Hermann, Schweiz, i de tidlige faser af projektet

*2 EuroPsy certifikat projektgruppe (2001-2005)

Professor Dave Bartram (BPS, Storbritannien)
Professor Eva Bamberg (University of Hamburg, Tyskland)
Cand. psych. Birgitte Bräuner (DPF, Danmark)
Professor Jim Georgas (University of Athens, Grækenland)
Professor Arne Holte (NPF, Norge)*
Dr Stefan Jern (SPF, Sverige)
Professor Remo Job (University of Padova, Italien)
Professor Roger Lécuyer (University of Paris V, Frankrig)
Eur Ing Nigel Lloyd (CamProf Storbritannien) projektkoordinator
Professor Ingrid Lunt (Institute of Education, University of London, Storbritannien) projektleder
Dr Pirkko Nieminen (PSYKONET (the University Network of Departments of Psychology in Finland), Finland)
Professor Jose Maria Peiro (University of Valencia, Spanien)
Professor Csaba Pleh (Budapest University of Technology and Economics, Ungarn)
Professor Robert Roe (NIP, Holland)
Tuomo Tikkanen (Formand, EFPA)
* Torleiv Odland (NPF, Norge) deltog i de tidlige faser af projektet. 62

* 3 EuroPsy certifikat Styregruppe (2006-2009)

Professor Eva Bamberg (University of Hamburg, Tyskland)
Professor Jim Georgas (University of Athens, Grækenland)
Professor Arne Holte (NPF, Norge)*
Dr Stefan Jern (SPF, Sverige)
Professor Remo Job (University of Padova, Italien)
Professor Roger Lécuyer (University of Paris V, Frankrig)
Professor Ingrid Lunt (University of Oxford, Storbritannien) Mødeindkalder af styregruppe
Dr Pirkko Nieminen (PSYKONET (the University Network of Departments of Psychology in Finland), Finland)

Professor Jose Maria Peiro (University of Valencia, Spanien)
Professor Csaba Pleh (Budapest University of Technology and Economics, Ungarn)
Professor Robert Roe (NIP, Holland)
Professor Knud-Erik Sabroe (DPF, Danmark)
Tuomo Tikkanen (Formand, EFPA) (indtil 2007) 63

Bilag VIII. Relevante publikationer

- Antalovits, M. & Pléh, C.S. (2004). EuroPsy certifikat az európai pszichológus certifikata. (The European Certifikata of Psychology). *Alkalmazott Pszichológia* VI 2, 20-43
- Bartram, D. (1996). Occupational standards and competence-based qualifications for professional applied psychologists in the U.K. *The European Psychologist*, Vol. 1, 157-165.
- Bartram, D. (2000a). Higher education and the delivery of standards-based qualifications. Unpublished paper.
- Bartram, D. (2000b). Standards-based qualifications. Paper presented to the Leonardo Euro-Psych Project. London, May 20, 2000.
- Bartram, D. & Roe, R.A. (2005). Definition and assessment of competences in the context of the European Certifikata in Psychology. *The European Psychologist*, vol. 10, no. 2, 93-102
- British Psychological Society Consultative Working Group for Occupational Standards in Applied Psychology (1998). *National Occupational Standards in Applied Psychology*. Leicester: British Psychological Society.
- EFPPA (1990). Optimal standards for the training of psychologists. Brussels: EFPPA, booklet no.3.
- EFPPA (1995). MetaCode of Professional Ethics. Brussels: EFPPA Booklet no. 5
- ENOP (1998). European curriculum in work and organizational psychology. Reference model and minimal standards. Paris: ENOP / Maison des Sciences de l'Homme.
- ENOP-EAWOP (2007). Curriculum reference model with minimum standards for European W&O Psychology : Basic and Advanced. Paris : ENOP/EAWOP 64
- Gauthier, J. (2002). Facilitating mobility for psychologists through a competency-based approach for regulation and accreditation: the Canadian experiment. *The European Psychologist*, Vol. 7 (3), 203-212.
- Hall, J. and Lunt, I. (2005). Global mobility for psychologists : the role of psychology organisations in the USA, Canada and Europe. *The American Psychologist*, Vol. 60 (7), 712-726
- Jern, S., Odland, T. and Nieminen, P. (2002). The equivalence framework in relationship to the basic training of psychologists and the specialisation training: the Nordic scene. *The European Psychologist*, Vol.7 (3), 213-220.
- Lunt, I. (1997). Education and training for psychologists in Europe: optimal or minimal standards. *News from EFPPA*. December 1997, 6-10.
- Lunt, I. (1998). Psychology in Europe: challenges and opportunities. *The European Psychologist*, Vol. 3 (2), 93-101.
- Lunt, I. (2000). European project funded by the EU under the Leonardo da Vinci program. *The European Psychologist*, Vol. 5 (2), 162-164.
- Lunt, I., Bartram, D., Döpping, J. Georgas, J., Jern, S., Job, R., Lecuyer, R., Newstead, S., Nieminen, P., Odland, S., Peiró, J.M., Poortinga, Y., Roe, R.A., Wilpert, B., Herman, E. (2001a). EuroPsy certifikatT - a framework for education and training for psychologists in Europe. Available from EFPA, Brussels.
- Lunt, I., Baneke, R., Berdullas, M., Hansson, B. & Nevalainen, V. (2001b). Laws and EFPA Regulations on EuroPsy certifikat for psychologists in European countries. Brussels: EFPPA.
- Lunt, I. (2002). A common European qualification? Editorial for special issue of the *European Psychologist*, Vol. 7 (3).
- Lunt, I. (2002). A Common Framework for the training of psychologists in Europe. *The European Psychologist*, Vol. 7 (3), 180-191 65
- Lunt, I. (2005). The Implications of the "Bologna process" for the development of a European Certifikata in Psychology . *The European Psychologist*. Vol. 10 (2), 86-92

- Lunt, I. (2008a). Professional mobility and quality assurance within the European Union in J. Hall and E. Altmaier (eds) *Global Promise. Quality Assurance and accountability in professional psychology*. New York: Oxford University Press
- Lunt, I. (2008b). Psychologist qualifications in Europe: common standard for quality and mobility. *The Australian Psychologist* Vol. 43 (4), 222-230
- Newstead, S. & Mäkinen, S. (1997). Psychology teaching in Europe. *The European Psychologist*, Vol. 2 (1), 3-10.
- Peiró, J.M. (2003). La enseñanza de la Psicología en Europa. Un proyecto de Titulación Europea. [The teaching of Psychology in Europe. A European Certificate project]. *Papeles del Psicólogo*, Vol. 86, 25-33.
- Peiró, J.M. (2003). La libre circulación de los psicólogos profesionales por Europa. [Free mobility of professional Psychology across Europe]. *Collegio Oficial de Psicólogos de Catalunya*. Barcelona.
- Peiró, J.M and Lunt I. (2002). The context for a European Framework for Psychologists' Training. *The European Psychologist*, Vol. 7 (3), 169-179.
- Peterson, R.L., McHolland, J.D., Bent, R.J., Davis-Russell, E., Edwall, G.E., Polite, K., Singer, D.L., Stricker, G.(Eds). (1992). *The core curriculum in professional psychology*. Washington: American Psychological Association.
- Pleh, C. (2003). *A pszichológiaoktatas kérdései (Issues of psychology teaching)*. Budapest: Hungarian Psychological Association and Hungarian Accreditation Committee
- Poortinga, Y.H. (2005). Balancing individual interests and quality of the profession in the formulation of professional standards. *The European Psychologist*. Vol. 10 (2), 103-109. 66
- Pulverich, G. (ed.) (1997). *Inventory of EFPA Regulations on EuroPsy certifikat in the field of psychology in European countries*. Bonn: Deutscher Psychologie Verlag.
- Roe, R.A., Coetsier, P., Levy-Leboyer, C., Peiró, J.M., Wilpert B. (1994). The teaching of Work and Organizational Psychology in Europe. Towards the development of a Reference Model. *The European Work & Organizational Psychologist*, Vol. 4 (4), 355-365.
- Roe, R.A. (2002). What makes a competent psychologist? *The European Psychologist*, Vol. 7 (3), 192-203.
- Wilpert B. (2002). Projecting a European Certifikata in Psychology. *The European Psychologist*, Vol.7 (3), 221-225.